CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

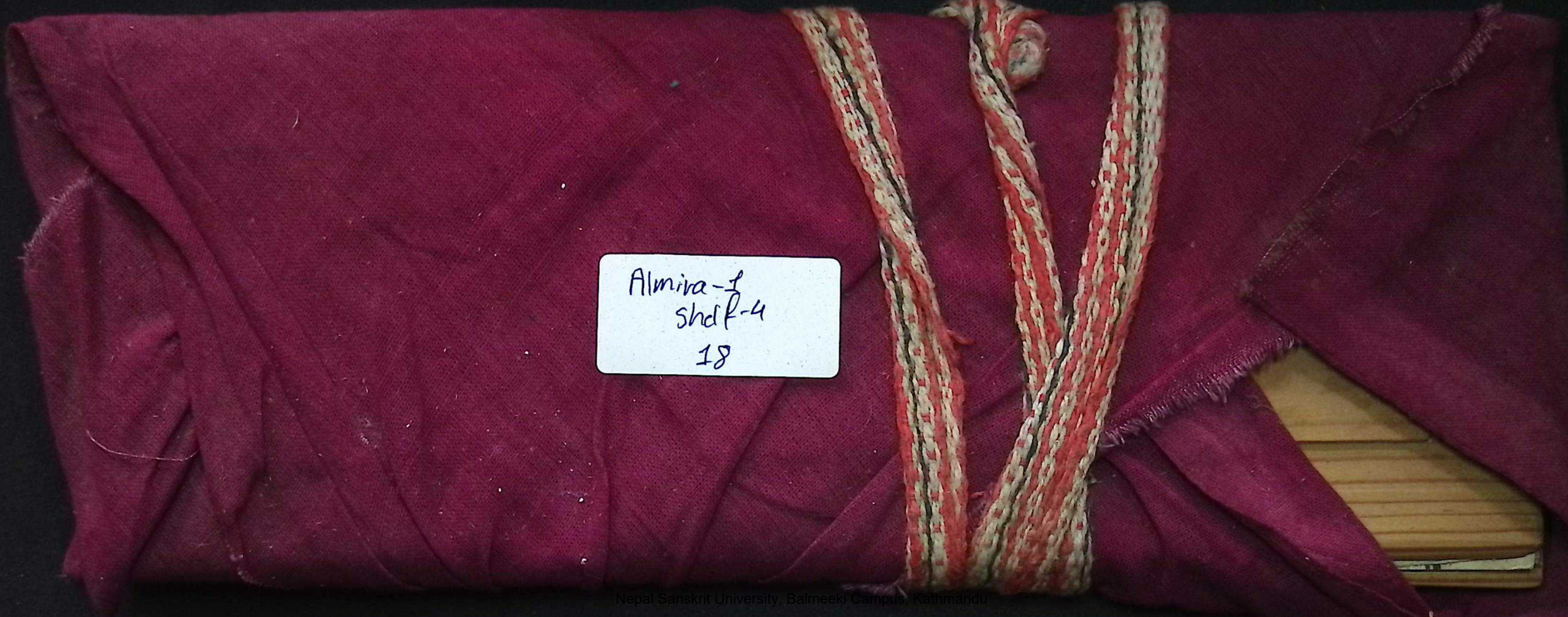

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

पु. सं. क्र. ३०।-

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

प्रेतमञ्जरि क्र.नं. १६५०६ मूल्य २५।-

॥ श्रहो सिवब्रह्मपुत्रो सिसह्रचीमुखवऋधोमुखायमह्वारेषटंप्रेतप्रीयतंतावारिस्नावि
तं १ अथप्रेतमंजरिप्रारंभः ॥०

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

जनकराज १८५८।

श्रीगणेशायनमः नमस्कृत्यहयग्रीवंजगत्कारणकारणं क्रियतेछोदुमिश्रेणशंक्षिप्तप्रेतयद्धतिः १ अथप्रेता
धिकारिणःकथ्यन्तेपुत्रःपौत्रःप्रपौत्रोवाभ्राताचाभ्रातृसन्ततिः सपिण्डसन्ततिर्वापिकृयादाहोनृपजायते १ तेषाम
भावेसर्व्वेषांसमानोदकसन्ततिः सपिण्डतानुपुरुषेसप्तमेविनिवर्त्तते २ समानोदकभावस्तुनिवर्त्तेताचतुर्द्दशान् पि
तुःपुत्रेणकर्त्तव्यापिण्डदानोदकक्रिया ३ पुत्राभावेतुपत्नीस्यात्पत्न्याभावेसहोदरःउछन्नस्यतत्तवधूनांकारयेदवनी
पतीः ४ एवंनिरुप्यपुत्राद्यधिकारीगतप्राणंशवंज्ञात्वादहेत् तत्रदाहप्रक्रिया मृत्तिकातोयाभ्यांदेहंप्रक्षाल्यस्नापयि
त्वा सुवर्णखंडंमुखेप्रक्षिप्यपरिधापितवस्त्रंब्राह्मणंसोपवीतं चंन्दनाद्युपलिप्ताङ्गंकाष्ठचितायामुपरिविक्षोक्तान्ताशि
रसं अपसव्येनाग्निमादाय कृत्वासुदुःकरंकर्म्मज्ज्ञानतावाप्यजानता मृत्युकालवशंप्राप्यनरंपञ्चत्वमागतं धर्म्मकर्म्म
समायुक्तंलोभमोहविवर्जितं दहेयंसर्व्वगात्राणिदिव्याल्लोकान्सगच्छतु एवंमुक्ताशिरस्थानेवह्निंदद्यात् दरिद्रोपिनरस्य
व्योनप्रःकस्यचिदायदि केनापिवस्त्रखण्डेनक्षादितव्यः प्रयत्नतःपत्रतत्रभवदुःखोपदिनप्रस्तुदह्यते
निःशेषस्तुनदग्धव्यःशेषंकिञ्चित्त्यजेततः अवशिष्टशरीरंजलेक्षिपेत् ततोजलान्तरंबालानग्रेनीत्वायमगाथ १
मानागच्छेयुःयमगाथायथा अहरहन्नीयमानोगाभश्वपुरुषपशन्वैवस्वतोनतृप्ये तसुरयाइवदुर्म्मतिः ततःसर्व्वेण

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

२ कवस्त्राः कृतापसव्याद्दक्षिणामुखाः जलं दक्षिणातो नीत्वैकं वारं निमज्जेयुः ततो मोटितकुशतिलजलमेकमञ्जलि
मपसव्येन दद्युः ततो जलादुत्तीर्य वस्त्रं परिधाय पिण्डं दद्यात् प्रथमेऽहनि यत्पिण्डदो यद्द्रव्यं दिनान्तरेऽपि स एव दाता
देवद्रव्यम् अनगोत्रः सगोत्रो वा स्त्री दद्याद्दिवा पुमान् प्रथमेऽहनि यो दद्यात्स दशाहं समापयेत् शालिना शक्तुभि
र्वापि शाकैर्वापि वनिर्वर्ज्जयेत् प्रथमेऽहनि यद्द्रव्यं तदेव स्याद्दशादिवाम् षोडशश्राद्धं तु पुत्रेणैव कर्तव्यमित्यापातम्
अथ षट्पिण्डानि लिख्यन्ते॰ तीर्थं गत्वा स्नानं विधाय प्रेतस्य दक्षिणाशिरसि वर्हिः प्रस्तान्निवेशयेत्॰ घृतेनाभ्यक्तमा
लाव्य सुवस्त्रमुपवीतिनम्॰ चन्दनाक्षतं सर्वाङ्गं सुमनोभिर्विभूषयेत्॰१ तत्र पिण्डदानं कुर्यात्॰ उक्तान्तो हारदेशो
च विश्रान्तौ चास्थिसञ्चये॰ एतेषु प्रवसेचैव षट्पिण्डाश्च निर्वपेत्॰ अथ प्रयोगः॰ आचमनप्राणायामः॰ अपवित्रः प
वित्रो वा सर्वावस्थां गतोऽपि वा॰ यः स्मरेत्पुण्डरीकाक्षं स बाह्याभ्यन्तरः शुचिः॰ पुण्डरीकाक्षः पुनातु॰ इति पठित्वा॰ स
प्तव्याधा दशार्णेषु मृगाः कालिञ्जरे गिरौ॰ चक्रवाकाः शरद्वीपे हंसाः शरस्सिमानसे॰ तेऽपि जाताः कुरुक्षेत्रे ब्राह्मणा
वेदपारगाः॰ प्रस्थिता दीर्घमध्वानं यूयं किमवसीदथ॰ देवताभ्यः पितृभ्यश्च महायोगिभ्य एव च॰ नमः स्वाहायै स्वा
धायै नित्यमेव नमो नमः॰ आद्यभूमौ गयां ध्यात्वा ध्यात्वा देवं गदाधरम्॰ ताभ्यां चैव नमस्कृत्य ततः श्राद्धं समाचरेत्॰

प्रे०ग० पंचक्रोशंगयाक्षेत्रंक्रोशमेकंगयाशिरः ० पत्रपत्रस्मरिष्यामिप्रेतानांदत्तमक्षयम् ० गयायांपितृरूपेणस्वयमेवजना
२ र्दनः ० तंध्यात्वापुण्डरीकाक्षंमुच्यतेचऋृणत्रयात् ० देशकालयोःपात्रद्रव्यश्राद्धासंयतः ० दृष्टिनिपातादिदोषाद्धा
रास्यशीघ्रउत्क्रांतपिण्डदानोपहारशांयवित्रता ० अलुशब्दवर्ज्यम् ० ततोभूरादिगायत्र्यंतंपठित्वा ० मधुवातेतिप
ठेत् ० मधुमधुमधु ० इतिपठित्वा ० कुशत्रयतिलजलान्यादाय ० अद्यामुकमास्यमुकपक्षेऽमुकतिथावपसव्यंअ
मुकगोत्रस्यामुकप्रेतस्यदहनयोग्यताप्राप्त्यर्थंउत्क्रान्तपिण्डदानमहंकरिष्ये ० इतिसंकल्प्य ० पिंडस्थानेदर्भास्त
रणंकृत्वाभूरादिगायत्र्यंतं ० मधुवातेति ० मधुमधुमधु ० इतिचजपेत् ० पाकपात्रेतिलघृतमधुशर्करामक्षेपणंकु
र्यात् ० ततःपुटकेजलतिलकुशगंधपुष्पाणिकृत्वाऽवनेजनंदद्यात् ० तद्यथा ० अद्यामुकगोत्रअमुकप्रेतउ
त्क्रान्तनिमित्तमवनेजनंतेमयादीयतेतवोपतिष्ठताम् ० इतिपिंडस्थानेऽवनेजनंदद्यात् ० ततःकुशत्रयतिलज
पिंडान्यादाय ० अद्याऽमुकगोत्रअमुकप्रेतउत्क्रान्तनिमित्तंपिंडंतेमयादीयतेतवोपतिष्ठताम् ० इतिअवनेजना
स्थानेपिंडंदद्यात् ० ततःप्रत्यवनेजनदानम् ० अद्याऽमुकगोत्रअमुकप्रेतउत्क्रांतनिमित्तंप्रत्यवनेजनंतेमयादीयते
तवोपतिष्ठताम् ० इतिपिंडोपरिप्रत्यवनेजनंदद्यात् ० ततश्चन्दनपुष्पताम्बूलाच्छादनधूपदीपैःपिंडार्चनंकुर्यात् ०

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

तदनन्तरंआमान्नसंकल्पंकुर्यात्॰ अद्यामुकगोत्रअमुकप्रेतयथादास्यमानंआमान्नंसघृतंयथोपस्करसहितंते
मयादीयतेतवोपतिष्ठताम्॰ अनेनउत्क्रान्तपिण्डदानेनअमुकगोत्रस्यअमुकप्रेतस्यप्रेतत्वनिवृत्तिःअसद्गतिविना
शःसद्गतिविष्णुलोकप्राप्तिःशास्त्रोक्तफलावाप्तिःदहनकर्मयोग्यताप्राप्तिः॰ ततोविसर्जनम्॰ भद्रङ्कर्णेभिःशृणुयाम
देवाभद्रंपश्येमाक्षभिर्यजत्राःस्थिरैरङ्गैस्तुष्टुवांसस्तनूभिर्व्यशेमहिदेवहितंयदायुः॰ इतिमंत्रेणपिंडंविसर्जये
त्॰ अनेनैवक्रमेणाहारदेशनिमित्तंपिंडं॰ विश्रान्तनिमित्तंपिंडं॰ चितास्थाननिमित्तंपिण्डम्॰ शवहस्तनिमित्तंपिंडंकु
र्यात्॰ सर्वान्पिंडान्तीर्थमध्येप्रक्षिपेत्॰ एतत्कर्मअपसव्येनकुर्यात्॰ पितृदिङ्मुखः॰ वाग्यतः॰ इतिषट्पिंडप्रयो
गः॰ अथदहनक्रिया॰ दग्धकर्त्तापुरुषोदक्षिणाभिमुखोभूत्वादक्षिणाशिरसंचितावाहीतंशवंलौकाग्निनादाह
येत्॰ प्रथमतस्तुपंचभूसंस्कारान्कृत्वाभूर्भुवःस्वःअनेनमंत्रेणअग्निस्थापनंकुर्यात्॰ नग्नदेहंदहेन्नैवकिंचिद्देहे
परित्यजेत्॰ मुखादिसप्तछिद्रेषुहिरण्यशकलप्रक्षेपः॰ तदभावेआज्यबिन्दून्वाक्षिपेत्॰ अथानन्तरंआसीनःअ
पसव्येनदक्षिणाभिमुखःपातितवामजानुःअग्निंप्रज्वालयेत्॰ अस्मात्त्वमधिजातोसित्वदयंजायतांपुनः॰ अमुकगो
त्रअमुकप्रेतस्वर्गायलोकायस्वाहा॰ अनेनमंत्रेणशवाहुतिः॰ दाहानन्तरंउत्तरादपःस्नात्वादाहाञ्जलिंदद्यात्॰ अमुक

पे॰मं॰ गोत्रअमुकप्रेतदाहांजलिस्तेमयादीयतेतेनवोपतिष्ठताम्॰इतिसतिलांजलित्रयंचितामध्येप्रक्षिपेत्॰ ततोवह्नोदकेनशाम
३ नम्॰रोदनम्॰ जलमध्येभस्मंनिक्षिप्य॰सर्वेस्नानंविधायउदकांजलित्रयंदद्युः॰ अमुकगोत्रअमुकप्रेतउदकांजलिस्ते
मयादीयतेतेनवोपतिष्ठताम्॰इतितिलसहितंउदकांजलित्रयंदद्यात्॰परंतुयदिअस्थिसंचयनश्राध्दंपरेद्युःकुर्यात्त
द्देवजलमध्येभस्मंनिक्षिप्यउदकांजलित्रयंदद्यात्॰यदितुतद्दिनेएवअस्थिसंचयनश्राध्दंकुर्यात् तदातुअस्थिसं
चयनश्राध्दानंतरंउदकांजलित्रयंदद्यात् इतियावत्॰ अथास्थिसंचयनश्राध्द प्रयोगः॰ गव्येनपयसाप्राचीना
वीतीअपयन्सर्वाण्यस्थीनिसिंचयेत्॰ तदनंतरंअस्थीनिसृत्यात्रसंपुटेकृत्वासूत्रेणापरिवेष्ट्यपित्वा॰शुद्धेभूमौग
र्तेस्थापयित्वातस्मिन्गर्त्तेतत्संपुटस्थापयित्वा॰तदग्रेअस्थिसंचयनश्राध्दंकुर्यात्॰तद्यथा॰सव्येनआचमनविधाय
प्राणायामः॰अपवित्रःपवित्रोवेतिपठित्वा॰सप्तव्याधादिपठित्वा॰देवताभ्यःपितृभ्यश्चेतिपठेत्॰ततोऽपसव्यंकृ
त्वादक्षिणाभिमुखःपातितवामजानुः॰देशकालपाकपात्रद्रव्यश्रध्दासंपत्॰दृष्टिनिपातातिदोषाघ्राणास्पर्श
त्वअस्थिसंचयननिमित्तश्राध्दोपहाराणांपवित्रता॰इतिपठित्वाकुशत्रयायुक्तजलेनश्राध्दीयवस्तून्यभिसिंचयेत्॰
ततःसव्येनभूरादिगायत्र्यंतं॰मधुवातेत्यादिमधुमधुमधित्यंतंपठेत्॰ ततोहस्तेकुशत्रयतिलजलान्यादाय॰ अ

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

द्येत्यादि अमुकतिथौ अद्य सव्ये अमुकगोत्रस्य अमुकप्रेतस्य प्रेतत्वनिवृत्त्यर्थं असद्गतिनिरासार्थं सद्गतिविष्णुलोकप्रा
प्त्यर्थं अस्थिसंचयननिमित्तं पिंडदानमहं करिष्ये॰ इति संकल्पं कृत्वा॰ पिण्डस्थाने दर्भास्तरणं कुर्यात्॰ ततो भूम्यादि
गायत्र्यंतं॰ मधुवातेति॰ मधु मधु मधु॰ ऋचजपन्॰ पाकपात्रे तिलघृतमधुशर्कराप्रक्षेपणं कुर्यात्॰ ततः पुटके जल
तिलगंधकुशपुष्पाणि कृत्वा ऽवनेजनं दद्यात्॰ तद्यथा॰ अद्यामुकगोत्र अमुकप्रेत अस्थिसंचयननिमित्तं अवनेजनं
ते मया दीयते तवोपतिष्ठताम्॰ इति पिंडस्थाने ऽवनेजनं दद्यात्॰ ततः कुशत्रयतिलजलपिंडान्यादाय॰ अद्यामुकगो
त्र अमुकप्रेत अस्थिसंचयननिमित्तं पिंडं ते मया दीयते तवोपतिष्ठताम्॰ इति अवनेजनस्थाने पिण्डं दद्यात्॰ ततः प्रत्यवने
जनदानम्॰ अद्यामुकगोत्र अमुकप्रेत अस्थिसंचयननिमित्तं प्रत्यवनेजनं ते मया दीयते तवोपतिष्ठताम्॰ इति पिंडोपरि प्रत्य
वनेजनं दद्यात्॰ ततश्चन्दनपुष्पताम्बूलाच्छादनधूपदीपैः पिंडार्चनं कुर्यात्॰ ततो हस्ते कुशत्रयतिलजलान्यादाय आमान्न
संकल्पं कुर्यात्॰ अद्यामुकगोत्र अमुकप्रेत यथा दास्यमानं आमान्नं सघृतं पयोपस्करसहितं यथादत्तं चन्दनादिपूजनं ते म
यादीयते तवोपतिष्ठताम्॰ अस्थिसंचयनकर्मणो यन्न्यूनातिरिक्तं तत्सर्वं परिपूर्णमस्तु॰ अनेन अस्थिसंचयननिमित्तपिंडदान
कर्मणा कृतेन अमुकगोत्रस्य अमुकप्रेतस्य प्रेतत्वनिवृत्तिः असद्गतिविनाशः सद्गतिविष्णुलोकप्राप्तिः शास्त्रोक्तफलावा

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

न्निदशाह्निककर्मयोग्यातावाभिः॰ततोविसर्ज्जनम्॰भद्रंकर्णेभिः शृणुयामदेवाभद्रस्यश्येतमाक्षभिर्यजत्राः स्थिरैरंगैस्तुष्टुवाꣳस
स्तनूभिर्व्यशेमहिदेवहितंयदायुः॰इतिमंत्रेणपिंडंविसर्जयेत॰अस्थीनिगंगामध्येप्रवाहःकर्त्तव्यः॰यावदस्थिमदीयानि
अस्मिन्तीर्थेवसंतिहि॰तावद्वर्षसहस्राणिवैकुंठेवसतेनरः॰इतिमंत्रेणगंगामध्येमृत्यात्रसंपुटस्थापितास्थिप्रक्षेपणंकुर्यात
अथपिंडदानप्रक्रियासिद्धमन्नंकृत्वाशुचौभूभागेकुशोपरि अमुकगोत्र अमुकप्रेतइदमवनेजनंमदत्तंतवोपतिष्ठताम् अमुका
गोत्रायाः अमुकप्रेतायएषतेशिरपूरकःपिंडासनंतेमयादीयतेसर्गद्वारेतवोपतिष्ठितां जलेनअभिधिंवामीततः अमुकगोत्रअमु
कप्रेतप्रथमेह्नीएषतेशिरःपूरकःपिण्डोमदत्तस्तवोपतिष्ठताम अमुकगोत्रअमुकप्रेत इदंपुनरवनेजनंमदत्तंतवोपतिष्ठताम्
ततः अमुकगोत्रअमुकप्रेतएषोर्णासूत्रंम [illegible] दत्तंतवोपतिष्ठताम अमुकगोत्रअमुकप्रेतएषोशीरचंदनमदत्तंतवोपतिष्ठताम्
अमुकगोत्रअमुकप्रेतएषभृंगराजपत्रंमदत्तंतवोपतिष्ठताम्अमुकगोत्रअमुकप्रेतदत्तएषधूपंतवोपतिष्ठताम् अमुकगो
त्रअमुकप्रेतएषदीपंमदत्तंतवोपतिष्ठताम्जमद्वारेमहाघोरेअंधेनतमसावृतेतत्रावलोकनार्थायदियोपमुपतिष्ठितो अमुकगो
त्रअमुकप्रेतइदंतिलतोयपात्रंमदत्तंतवोपतिष्ठतां ततस्त्रिकाष्ठिकायांश्मसानानलदग्धोसिपरित्यक्तोसिबांधवैः इदंक्षीरंचनीरंचअ
त्रस्नाहिइदंपिबप्रथमदिनेएकंतिलतोयपात्रमेकोञ्जलिःवर्द्धमानक्रमेणदेयःदशरात्रंघृतेनतिलतैलेनदीयोदयःकरधर्म्मसमाचरेत् [illegible]

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

त्वा ग्रामं प्रविशेयुः तत्र द्वारि निम्बपत्राणि स्पृष्ट्वाचम्य जलमग्निं स्पृष्ट्वा ब्राह्मणः क्षत्रीयो वाहनायुधम् वैश्यः प्रतोदम्
शूद्रो यष्टिस्पर्शात् स्पृष्ट्वा तस्यां रात्रौ नयाकः कर्तव्यः वालवृद्धातुरान्वर्ज्जयित्वा उपवासः सर्वैः त्रिरात्रमक्षीरालवणम्
एवं दशदिनान्यवनेजनपिण्डदानपुनरवनेजनवर्द्धमानतिलतोयपात्रदानक्षीरनीरपात्राणि दद्यात् दक्षिणादानं च
अनादिनिधनं देवशंखचक्रगदाधरं अक्षयपुंडरीकाक्ष प्रेतमोक्षप्रदो भव अमुकगोत्रायाः अमुकप्रेतायाः शिरपूरक
पिण्डसांगतासिद्ध्यर्थं पलमेकं लोहं तन्मूल्योपकल्पितं द्रव्यं मदत्तं नवोपतिष्ठतां अथ द्वितीये ह्नि कर्तव्य अमुकगोत्र अमु
कप्रेत इदमवनेजनं मदत्तेन वोपतिष्ठताम् अमुकगोत्र अमुकप्रेताया कर्णाक्षिनासिकापीडासन मदत्तं नयोपतिष्ठ
तां अमुकगोत्र अमुकप्रेत कर्णाक्षिनासिकापूरकः पिंडो मदत्तस्तवोपतिष्ठताम् अमुकगोत्र अमुकप्रेत एषउर्णासूत्रं
मदत्तं नवोपतिष्ठताम् अमुकगोत्र अमुकप्रेत एषो शीरचंदनं मदत्तं नवोपतिष्ठताम् अमुकगोत्र अमुकप्रेत एष भृङ्ग
राजपत्रं मदत्तं नवोपतिष्ठताम् अमुकगोत्र अमुकप्रेत एष धूपं मदत्तं नवोपतिष्ठताम् अमुकगोत्र अमुकप्रेत एष दी
पं मदत्तं नवोपतिष्ठताम् अमुकगोत्र अमुकप्रेत इदं तिलतोयपात्रं मदत्तं नवोपतिष्ठताम् ततस्त्रिकाष्ठिकायां श्मशाना
नलदग्धोसि परित्यक्तो शिवांधवैः इदं क्षीरं च नीरं च अत्र स्नाहि इदं पिब अथ त्रितीयदिने अमुकगोत्र अमुकप्रेतस्य

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

प्रे·मं· षगलांशभुजवक्षपूरकः पिंडाशनं ते मयादीयते मद्दत्तं तवोपतिष्ठतां अमुकगोत्र अमुकप्रेत इदमवनेजनं मद्दत्तं तवोप
५ तिष्ठताम् अमुकगोत्र अमुकप्रेत एषगलांशभुजवक्षःपूरकः तृतीयः पिंडो मद्दत्तः तवोपतिष्ठतां अमुकगोत्र अमुकप्रेत
एवं भृङ्गराजपत्रं मनवोपतिष्ठताम् अमुकगोत्र अमुकप्रेत एषधूपं मद्दत्तं तवोपतिष्ठतां अमुकगोत्र अमुकप्रेत इदमवनेज
नं मद्दत्तं तवोपतिष्ठताम् अमुकगोत्र अमुकप्रेत एषो गासूत्रं मद्दत्तं तवोपतिष्ठताम् अमुकगोत्र अमुकप्रेत एषोशी
रचंदनं मद्दत्तं तवोपतिष्ठताम् अमुकगोत्र अमुकप्रेत एषभृङ्गराजपत्रं मद्दत्तं तवोपतिष्ठतां अमुकगोत्र अमुकप्रेत एष
धूपं मद्दत्तं तवोपतिष्ठताम् अमुकगोत्र अमुकप्रेत एषदीपं मद्दत्तं तवोपतिष्ठताम् अमुकगोत्र अमुकप्रेत इदं तिलतोप
पानं मद्दत्तं तवोपतिष्ठताम् ततस्त्रिकाष्ठिकायां श्मसानानलदग्धोसि परित्यक्तोसि बांधवैः इदं क्षीरं च नीरं च आत्रला
हि इदं पिब २ चतुर्थेह्नि अमुकगोत्राया अमुकप्रेतायाः नाभिलिङ्गगुदपूरकः पिंडासनं तवोपतिष्ठतां अमुकगोत्र अमुक
प्रेत इदमवनेजनं मद्दत्तं तवोपतिष्ठताम् चतुर्थेह्नि नाभौलिङ्गगुदपूरकः पिण्डो मद्दत्तस्तवोपतिष्ठताम् अमुकगोत्र अमु एम·
प्रेत एषो गासूत्रं मद्दत्तं तवोपतिष्ठताम् अमुकगोत्र मुके प्रेत एषोशीरं चन्दनं मद्दत्तं तवोपतिष्ठताम् अमुकगोत्र अमुकप्रे ५
त एषदीपं मद्दत्तं तवोपतिष्ठतां ततस्त्रिकाष्ठिकायां श्मसानानलदग्धोसि परित्यक्तोसि बांधवैः इदं क्षीरं च नीरं च अत्रलाहि

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

इदंपिव अमुकगोत्रअमुकप्रेतनामीलिंगगुदपूरकः चतुर्थपिण्डदानसंसिद्ध्यर्थंदक्षिणात्वेनपलमेकंलौहंनिर्वापयिकं
नवोपतिष्ठताम् अथपंचमेह्नि रेषोवीधाय अमुकगोत्रअमुकप्रेतएषजानुजंघायाःपूरकः पंचमपिण्डासनंमयादीय
तेतनवोपतिष्ठताम् अमुकगोत्रअमुकप्रेतएषजानुजंघापादपूरकः पंचमःपिण्डोमयादीयतेतनवोपतिष्ठताम् अमुकगो
त्रअमुकप्रेतइदमवनेजनंमदत्तंतनवोपतिष्ठताम् अमुकगोत्रअमुकप्रेतएषोर्णासूत्रंमदत्तंतनवोपतिष्ठताम् अमुक
गोत्रअमुकप्रेतएषोशीरचंदनमदत्तंतनवोपतिष्ठताम् अमुकगोत्रअमुकप्रेतएषभृङ्गराजपत्रंमदत्तंतनवोपतिष्ठताम्
अमुकगोत्रअमुकप्रेतएषधूपंमदत्तंतनवोपतिष्ठताम् अमुकगोत्रअमुप्रेतएषदीपंमदत्तंतनवोपतिष्ठताम् अमुकगो
त्रअमुकप्रेतएषतिलतोयपात्रंमदत्तंतनवोपतिष्ठताम् ननस्त्रिकाष्ठियांश्मसानानलदग्धोसिपरित्यक्तोसिबांधवैः इ
दंक्षीरंवनीरंच अत्रस्नाहि इदंपिव अमुकगोत्रअमुकप्रेतएषजानुजंघापादपूरकः पंचमपिण्डदानसंसिद्ध्यर्थंपल
मेकंलौहंनिर्वापयिकंमदत्तंतनवोपतिष्ठताम् अथषष्ठेह्नि तथैवरेखांकुर्यात् अमुकगोत्र अमुकप्रेतसर्वमर्मकःपि
ण्डासनंमयादीयतेतनवोपतिष्ठताम् अमुकगोत्रअमुकप्रेतएषसर्वमर्मकःपिण्डोमयादीयतेतनवोपतिष्ठताम् अ
मुकगोत्रअमुकप्रेतइदमवनेजनंमदत्तंतनवोपतिष्ठताम् अमुकगोत्रअमुकप्रेतएषोर्णासूत्रंमदत्तंतनवोपतिष्ठताम् ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

प्रे॰ मं अमुकगोत्रअमुकप्रेतएषोशीरचंदनंमदत्तंतवोपतिष्ठताम् अमुकगोत्रअमुकप्रेतएषभृङ्गराजपत्रंमदत्तंतवोपतिष्ठ
६ ताम् अमुकगोत्रअमुकप्रेतएषधूपंमदत्तंतवोपतिष्ठताम् अमुकगोत्रअमुकप्रेतएषदीपंमदत्तंतवोपतिष्ठताम्
अमुकगोत्रअमुकप्रेतएषतिलतोयाञ्जलिमदत्तंतवोपतिष्ठताम् ततस्त्रिकाष्ठिकायांश्मसानानलदग्धोसिपरित्यक्तो
सिबांधवैः इदंक्षीरंचनीरंचअत्रस्नाहिइदंपिब अमुकगोत्रअमुकप्रेतएषःसर्वमर्म्मकपिण्डदानसंसिद्ध्यर्थंपलमेकं
लौहंमदत्तंतवोपतिष्ठताम् अथसप्तमेह्नितथैवरेषाविधाय अमुकगोत्रअमुकप्रेतएवसर्वनाडिकापूरकासनंमदत्तं।
तवोपतिष्ठतां अमुकगोत्राअमुकप्रेतएषसर्वनाडिकापूरकःपिण्डोमदत्तं तवोपतिष्ठतां अमुकगोत्रामुकप्रेतएषो
र्णासूत्रंमदत्तंतवोपतिष्ठताम् अमुकगोत्रामुकप्रेतएषोशीरचंदनंमदत्तंतवोपतिष्ठताम् अमुकगोत्रामुकप्रेतएषभृ।
ङ्गराज पत्रंमदत्तंतवोपतिष्ठताम् अमुकगोत्रामुकप्रेतएषधूपंमदत्तंतवोपतिष्ठताम् अमुकगोत्रामुकप्रेतएषदीपं।
मदत्तंतवोपतिष्ठताम् अमुकगोत्रामुकप्रेतएषतिलतोयाञ्जलिमदत्तंतवोपतिष्ठताम्ततस्त्रिकाष्ठिकायां श्मसाना राम॰
नलदग्धोसिपरित्यक्तोसिबांधवैः इदंक्षीरंचनीरंचअत्रस्नाहिइदंपिबअमुकगोत्रामुकप्रेतएषसर्वनाडिकापूरक ६

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

पिराडदानसंसिद्ध्यर्थेपलमेकंलौहंमदत्तंनवोपतिष्ठताम् अथाष्टमेह्नितथैवरेखांविधाय अमुकगोत्रामुकप्रेतएषन
खदंतलोमादिपूरकासनंमदत्तंनवोपतिष्ठताम् अमुकगोत्रामुकप्रेतएषनखदंतलोमादिपूरकोपिराडोमदत्तःस्तवो
पतिष्ठताम् अमुकगोत्रामुकप्रेतएषअवनेजनंमदत्तंनवोपतिष्ठताम् अमुकगोत्रामुकप्रेतएषोर्णासूत्रंमदत्तंनवो
पतिष्ठताम् अमुकगोत्रामुकप्रेतएषश्रीखंडचंदनमदत्तंनवोपतिष्ठताम् अमुकगोत्रामुकप्रेतएषभृङ्गराजपत्रंमदत्तं
नवोपतिष्ठताम् अमुकगोत्रामुकप्रेतएषधूपमदत्तंनवोपतिष्ठताम् अमुकगोत्रामुकप्रेतएषदीपमदत्तं नवोपती
ष्ठताम्ततस्त्रिकाष्ठिकायांश्मसानानलदग्धोसियोरित्यक्तोसिबांधवैः इदंक्षीरंचनीरंचअत्रस्नाहिइदंपिबअमुकगो
त्रामुकप्रेतएषनखदंतलोमादिपूरकपिराडदानसंसिद्ध्यर्थंपलमेकंलौहंमदत्तंनवोपतिष्ठताम् अथनवमेह्नितथैवरे
खांविधाय अमुकगोत्रामुकप्रेतएषवीर्यपूरकपिराडाशनंमदत्तंनवोपतिष्ठताम् अमुकगोत्रामुकप्रेतएषवीर्यपूरकपि
राडोमदत्तःस्तवोपतिष्ठताम् अमुकगोत्रामुकप्रेतएषोर्णासूत्रंमदत्तंनवोपतिष्ठताम् अमुकगोत्रामुकप्रेतएषश्रीखं
डचंदनमदत्तंनवोपतिष्ठताम् अमुकगोत्रामुकप्रेतएषभृङ्गराज पत्रंमदत्तंनवोपतिष्ठताम् अमुकगोत्रामुकप्रेतए
षधूपंमदत्तंनवोपतिष्ठताम् अमुकगोत्रामुकप्रेतएषदीपंमदत्तंनवोपतिष्ठताम् अमुकगोत्रामुकप्रेतएषतिलतोयां

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

प्रे०मं जलिमदत्तंलवोपतिष्ठताम् ततस्त्रिकाष्ठिकायांश्मसानानलदग्धोसिपरित्यक्तोसिबांधवैः इदंक्षीरंच नीरंचअत्र
७ स्नाहिइदंपिब अमुकगोत्रामुकप्रेतएषवीर्यपूरकपिण्डादानसंसिध्यर्थंपलमेकंलौहंमदत्तंतवोपतिष्ठताम् दशमेह्नि
तथैवरेखांविधाय अमुकगोत्रअमुकप्रेतसर्वगात्रपूरकासनंमदत्तंतवोपतिष्ठताम् अमुकगोत्रामुकप्रेतसर्वगात्रपूर
कःपिण्डोमदत्तंस्तवोपतितिष्ठताम् अमुकगोत्रामुकप्रेतमदत्तंअवनेजनंतवोपतिष्ठताम् अमुकगोत्रामुकप्रेतएषो
र्णासूत्रंमदत्तंतवोपतिष्ठतांअमुकगोत्रामुकप्रेतएषोशीरचंदनंमदत्तंतवोपतिष्ठताम् अमुकगोत्रामुकप्रेतएषभृ
ङ्गराजपत्रंमदत्तंतवोपतिष्ठताम् अमुकगोत्रामुकप्रेतसएषधूपंमदत्तंतवोपतिष्ठताम् अमुकगोत्रामुकप्रेतएषति
लतोयांजलिमदत्तंस्तवोपतीष्ठताम् ततस्त्रिकाष्ठिकायांश्मसानानलदग्धोसिपरित्यक्तोसिबांधवैःइदंक्षीरंचनीरंचअत्र
स्नाहिइदंपिब अमुकगोत्रामुकप्रेतसर्वगात्रपूरकपिण्ड दानसंसिध्यर्थंपलमेकंलौहंमदत्तंतवोपतिष्ठताम् ॥ दश
मेह्निसंप्राप्तेस्नानंकुर्याद्बहिर्जलोतत्यक्त्वान्यानिवासांसिकेशश्मश्रुनखानिचेतिपराशरः अथैकादशाहकृत्यम् प्रथ
मतःशय्यादानम् सोपकरणशय्यापूजादिविधानमपसव्येनकुशयवजलान्यादाय अद्येहामुकगोत्रस्यामुकप्रेतस्यप्रे
तत्वविमुक्तिपूर्वकाक्षयस्वर्गगमनकामनयाइमांसोपधानामुत्तानाङ्क्तिः रौप्यदैवतांशय्यांब्राह्मणायप्रददेअहंसमुत्सृज्ये

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

मैनं शय्यादानप्रतिष्ठासिद्ध्यर्थं दक्षिणादातुमहं समुत्सृज्ये ततः कांचनपुरुषदानं अद्येह फलवस्त्रसमन्वितं कांचन
नपुरुषं पूजनमहं करिष्ये मनोजूतिरिति प्रतिष्ठां कृत्वा ॐ मनोजूतिर्जुषतामाज्यस्य बृहस्पतिर्यज्ञमिमं तनोत्वरिष्ट
यज्ञं समिमं दधातु विश्वेदेवास इह पादयन्नामो प्रतिष्ठां कांचनपुरुषाय नमः इति पाद्यादिभिरभ्यर्च्य कुशयवजला
न्यादाय अद्येहाशौचान्तद्वितीयदिने अमुकगोत्रस्यामुकप्रेतस्य प्रेतत्वविमुक्तिपूर्वकाक्षयस्वर्गगमनकामः अमु
अमुककांचनपुरुषं यथाशक्तिघटितं फलवस्त्रसमन्वितमग्निदैवतं यथानामगोत्राय ब्राह्मणाय दातुमहं समुत्सृज्ये कां
तत्कांचनपुरुषदानप्रतिष्ठासिद्ध्यर्थमग्निदैवतं हिरण्यं तन्मूल्योपकल्पितं द्रव्यं ब्राह्मणाय दातुमहं समुत्सृज्ये ततो द्वि
जदम्पती पूजयेत् अद्येहामुकगोत्रस्यामुकप्रेतस्य प्रेतत्वविमुक्तिपूर्वकाक्षयस्वर्गप्राप्तिकामो द्विजदंपती पूजयिष्ये
द्विजदंपतीभ्यां नमः इति मन्त्रेण विलेपनं पुष्पधूपादिभिः पूजयेत् पूजां निवेद्य दक्षिणां दद्यात् तत्र प्रेतस्वर्गकामनया यथा
यथाशक्तिरचिताच्छादनसोपधानकशय्या विष्णुदैवतां च ब्राह्मणाय देया नानाफलकुसुमवस्त्रसमन्वितं यथासक्तिघ
टितं कांचनपुरुषं ब्राह्मणाय दद्यात् द्विजदंपतीभ्यां नमः इत्यभिधाय विलेपनपुष्पधूपदीपवस्त्रालंकारैर्ब्राह्मणीं ब्रा
ह्मणौ पूजयेत् अथ वृषोत्सर्गः लोहितो यस्तु वर्णेन मुखे पुच्छे च पाण्डुरः श्वेतः खुरविषाणाभ्यां स नीलो वृष उच्यते इति।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

प्रे॰ मं॰ लक्षणं लक्षितं पयस्विन्याः जीववत्सायाः पुत्रं वृषं त्रिहायणं एकहायन्या द्विहायनीभिः चतुर्भिर्वत्सरीभिः सहितमानीय
८ गोः समीपं गच्छेत् स्वधापितृभ्यो मातृभ्य इति तत्र प्रेतमेकादशेऽह्नि वृषमारोप्य वृषोत्सर्गे मातृपूजाभ्युदयिके न स्यातामप
दानु स्वर्गादिफलं प्राप्तं येन काम्यत्वेन कार्तिक्यादिकाले वृषोत्सर्गः क्रियते तदा मातृपूजाभ्युदयिकं श्राद्धं स्यादेव तदा
गौर्यादिगणान्यावाहनमन्त्रेणावाह्य पूज्याः एकादशेऽह्नि काली कराली भद्रा च भीषणा चण्डोल्का संहारिणी दुराधर्षा
संप्रोक्ताः प्रेतमातर इति नामानि भवन्ति अथ चतुरस्रां वेदीं कृत्वा काली करालीत्यादयः सप्त प्रेतमातरः प्रतिष्ठापूर्वकं
संपूज्य तन्नैवेद्यादिवस्त्रोद्धारान्तं कुर्यात् ततः ॐ वसोः पवित्रमसि शतधारं वसोः पवित्रमसि सहस्रधारं देवस्त्वा सविता पुना
तु वसोः पवित्रेण शतधारेण सुप्वा कामधुक्षः कुशजवजलान्यादाय अद्येहेत्यादि अमुकगोत्रस्यामुकप्रेतस्य प्रेतत्व
विमुक्तिपूर्वकाक्षयस्वर्गगमनकामनया वत्सतरीचतुष्टयसहितवृषोत्सर्गमहं करिष्ये इति प्रतिज्ञां कृत्वा आचार्य
वरणं अद्येहेत्यादि नमोऽस्त्वनन्तायेति मन्त्रेण चन्दनवस्त्रालंकारताम्बूलैर्ब्राह्मणमभ्यर्च्य कुशयवजलान्यादाय अ
द्येहेत्यादि अमुकगोत्रस्यामुकप्रेतस्य प्रेतत्वविमुक्तिपूर्वकाक्षयस्वर्गगमनकामो वत्सरीचतुस्तन्सस्वचतुष्टयसहित
वृषोत्सर्गाङ्गभूतहोमादिसकलकर्मकर्तुममुकगोत्रममुकशर्माणं ब्राह्मणमेभिश्चन्दनताम्बूलवासोभिराचार्यत्वे

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

नत्वामहं वृणो इति वृणुयात् ततः प्रजादि विधाय यथाविहितं कर्म कुर्यात् ततः कुशकण्डिकाकरणम् शुद्धायां भूमौ दर्भैः
परिसमूहनं गोमयेनोपलेपनं खदिरस्फ्येनोल्लेखनं हस्तेनोद्धरणं उदकेनाभ्युक्षणं एते पंचभूसंस्काराः यत्र यत्राग्नेः
स्थापनं॰ तत्र तत्राग्नेर्दक्षिणतो ब्रह्मासनास्तरणं तत्र ब्रह्मोपवेशनं ततः पिष्टादिनामध्येसेतुं कृत्वैकदेशे जलमपरदेशे
क्षीरं यतोऽमुष्माल्लोक्षणीपात्रे जलसेचक्षीरसेचक्षीरसेचनश्च ततः क्षीरं दारणाद्वसंभूमौ निधायालभ्यप्रोक्षणीपा
त्रेतोऽग्नेः स्थापने वर्हिषादिसकलकुशकंडिकाकरणं ततः कुशकंडिकां कृत्वा ॐकाररहिताः षडाज्याहुतीर्जुह
यात् तद्यथा इहरतिः स्वाहा इदमग्नये इहरमध्वं स्वाहा इदमग्नये इहधृतिः स्वाहा इदमग्नये इहस्वधृतिः स्वाहा इदमग्न
येउपसृजं धरुणं मात्रे धरुणो मातरं धयन् स्वाहा इदमग्नये रायस्पोषमस्मासु दीधरत् स्वाहा इदमग्नये ब्रह्मणान्वारब्ध आघा
रावाज्यभागौ जुहोति ततः प्रजापतये स्वाहा इदं प्रजापतये मनसैव जुहोति इन्द्राय स्वाहा इदमिन्द्राय अग्नये स्वाहा इदमग्नये
सोमाय स्वाहा इदं सोमाय एतासामाहुतीनां हुतशेषस्य पात्रान्तरे प्रक्षेपः अथ पायसेन होमः ॐ अग्नये स्वाहा इद
मग्नये ॐ रुद्राय स्वाहा इदं रुद्राय ॐ सर्वाय स्वाहा इदं सर्वाय पशुपतये स्वाहा इदं पशुपतये उग्राय स्वाहा इदमुग्राय ॐ
अशनाय स्वाहा इदमशनाय ॐ भवाय स्वाहा इदं भवाय ॐ महादेवाय स्वाहा इदं महादेवाय ॐ ईशानाय स्वाहा इद

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

मीशानाय अथ पिष्टचरुहोमः ॐ पूषागा अन्वेतु नः पूषारक्षतु सर्वतः पूषावाजांसनोतु स्वाहा
इदं पूष्णे ततः पापसंपिष्टमाज्यमेकीकृत्य गृहीत्वा जुहोति अग्नये स्विष्टकृते स्वाहा इदमग्नये स्विष्टकृते एतासां हुतशेषा
योऽग्न्यावेव ततः आज्येन ॐ भूः स्वाहा इदमग्नये ॐ भुवः स्वाहा इदं वायवे ॐ स्वःस्वाहा इदं सूर्याय त्वन्नः सत्वन्नः अया
श्चाग्नपतेशतं उदुत्तमं प्रजापतये ततः संस्रवप्राशनं पूर्णपात्रदक्षिणादानं तत्र वाक्यं अद्येहेत्यादि अशौचान्त द्वितीये
ह्निकेनैकवृषोत्सर्गाङ्गभूतहोमकर्मप्रतिष्ठासिद्ध्यर्थमिदं पूर्णपात्रं ब्रह्मणे दातुमहं समुत्सृज्ये ततो बर्हिर्होमः देवा
गातुविदो गातुं वित्वा गातुमित मनसस्पत इमं देव यज्ञं स्वाहा वाते धा इति मन्त्रेण ततः प्रणीताविमोकः सुमित्रिया
नं आप ओषधयः सन्त्विति प्रणीताजलेन शिरः समार्ज्य दुर्मित्रियास्तस्मै सन्तु योऽस्मान् द्वेष्टि यं च वयं द्विष्म इति मन्त्रेणैशा
न्यां प्रणीतापात्रं न्युब्जीकृत्य पवित्रं वह्नौ क्षिपेत् आचार्याय दक्षिणादानं तत्र वाक्यं कुशयवजलान्यादाय अद्येहे
त्यादि आशौचान्त द्वितीयेऽह्नि क्रियमाणवृषोत्सर्गाङ्गभूतैतद्धोमकर्मप्रतिष्ठार्थं हिरण्यमग्निदैवतं दक्षिणां दा ९
तुं तुभ्यमहं संप्रददे ततो रुद्राध्यायं जपित्वा लोहकारमाहूय दक्षिणपार्श्वे चक्रेण वृषभमङ्कयित्वा वामपार्श्वे
तु चक्राङ्कमष्टद्वादशचाङ्गुलमङ्कमादद्यात्तपसेशूलमतस्य च दक्षिणे हस्तासः सजपृष्ठी वामे चक्रे विनिर्दिशेत् त्रा

१० सांगुलं भवेद्वृषस्य मूलं च द्वादशांगुलं तर्ज्जन्यासुप्रमाणेन दाहयित्वा ततः क्षिपेत् दधिगोमययोर्मध्ये स्नापयित्वा द्विजं ७
नः श्वलं कृत्य कुमारीभिः सहिताभिर्विवाहयेत् होतुर्वेश्याउगंर्द्धान्सुदर्शकांश्च मेव च उपस्करं च दातव्यं वेतनं मनसे
क्लिन्नम् ततः वत्सरी चतुष्पसहितं वृषमर्पयेत् तत्र मन्त्राः हिरण्यवर्णाः शुचयः पावका याः सुजातः कश्यपो यास्विन्द्र
याग्निगर्भं दधिरे सुवर्णास्तान आपः स्योना सुभवा भवन्तु यासां राजा वरुणो याति मध्ये सत्यानृते अवपश्यं जनानां या
अधियागर्भं दग्निं धिरे सुवर्णामसांदेवादिविकृण्वन्ति भक्षाया अन्तरिक्षे बहुधा भवन्ति याः पृथिवीं पयसोन्दन्ति शुक्रास्तान आप
स्योना भवन्तु शिवेन मा चक्षुषा पश्यतापः शिवजा तन्वोपस्पृशत त्वचं मे घृतश्चुतः शुचयो याः पावकास्तान आपश स्योनासु
हवा भवन्तु शन्नो देवीरभिष्टय आपो भवन्तु पीतये शंयोरभिस्रवन्तु नः इति मंत्रे राजलं सर्वौषधिजलेन वस्त्रनारीभिः सहितं ह
मयेत् लोहघंटाकनकपदनूपुरवस्त्रमाल्यादिलंकृतं वृषस्य दक्षिणे कर्णे जपेत् वृषोसि भगवान् धर्मश्चतुष्पादः म
कीर्तितः वृणोमि तमहं भक्त्या स मां रक्षतु सर्वतः अथ न्यासः त्र्यम्बकं यजामहे इति शिरसि नमस्ते रुद्रमन्यव इति ललाटे।
नमः संभवायेति मुखे प्राणाय स्वाहेति नासिकायां नीलग्रीवाः शितिकंठ इति ग्रीवायां यज्ञात्मत इति बाह्वे शिवो नामे
ति लांगूले रक्षाग्निं दधारांभरन्निति वृषणे त्र्यम्बकं यजामहे इति सर्वशरीरे न्यासः ततो वत्सतरीसहितं वृषं पूजयेत् अद्य

वे॰म॰ हेत्याद्विवत्सरीसहितवृषभञ्जनमहंकरिष्ये वत्सतरीभ्योनमः धर्म्मरूपायवृषायनमइतिपूजयेत् पाद्यादिभिरु
१० पचारैः
कुशायवतिलान्यादाय अद्येहेत्यादि अमुकगोत्रस्यामुकप्रेतस्य प्रेतत्वविमुक्तपूर्वकास्यस्वर्गप्राप्तिकामः एतंयुवानं
पतिम्वोददामितेनक्रीडन्तीश्चरथप्रियेणामानःसमजनुषासुभगारायस्पोषेणसमिषामदेतइत्यनेनपात्रावासमुत्सृजेत्
अनेनवाक्येनततईशान्यांदिशिचालयेत् ततोवत्सतरीचतुष्टयमध्यगंवृषभमभिमंत्रयेत् तत्रमंत्राः समुद्रोसिनभस्वा
मीर्द्दानुःशंभोर्म्मयोभूरभिमावाहिस्वाहामारुतोसिमरुतांगणःशंभुर्म्मयोभूरभिमावाहिस्वाहावस्युरसिदुवस्वाञ्छं
भूर्म्मयोभूरभिमावाहिस्वाहा॥ मारुतोसिगणःशंभुर्म्मयोभूरभिमावाहिस्वाहा यास्ते अग्नेसूर्येरुचोदिवमातन्वंतिरश्मिभिः
ताभिर्नोअद्यसर्वाभीरुचेजनायनस्कृधि यावोदेवाःसूर्येरुचागोष्वश्वेषुयारुचः इन्द्राग्नीताभिःसर्वाभीरुचंनोधत्तबृहस्
पते॥ रुचन्नोधेहिब्राह्मणेषुरुचंराजसुनस्कृधिरुचंवैश्येषुशूद्रेषुमयिधेहिनरुचारुचं तत्वायामिब्रह्मणावन्दमान वृ॰म॰
स्तदाशास्तेयजमानोहविर्भिः अहेडमानोवरुणेहबोध्युरुशंसमानआयुःप्रमोषीः ॐस्वर्णोघर्म्मःस्वाहास्वर्णोर्क्कः १०
स्वाहास्वर्णोशुक्रःस्वाहास्वर्णोज्योतिःस्वाहास्वर्णोसूर्यःस्वाहा ततस्तिलयुतजलेनाञ्जलिनावृषस्यगोपुच्छेनपित्रादिभ्यःपितृ

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

तीर्थेन यौराशिक मंत्रैरपसव्येन दद्यात् स्वधा पितृभ्यो मातृभ्यो वंधुभ्यश्चापितृप्तये मातृपक्षाश्च ये केचिद्ये चान्ये पितृपक्षके
गुरु श्वशुरवंधूनां ये कुलेषु समुद्भवाः ये प्रेतभावमापन्ना ये चान्ये श्राद्धवर्जिताः वृषोत्सर्गेण ते सर्वे लभंतां तृप्तिमुत्तमां दद्या
दनेन मंत्रेण तिलाक्षतयुतं जलं ततोऽमुकगोत्रामुकप्रेत एष गोपुच्छोदकांजलिर्मया दीयते तवोपतिष्ठतामित्युक्त्वा प्रेतायोद
कं दद्यात् ब्रह्मा त्वं वृषरूपेण शिवमस्त्वजरस्तथा धर्म्मो वै वृषरूपेण प्रेतं वै तारयासु भोः इति वृषं नत्वा अद्यामुकतिथौ
अमुकगोत्रस्यामुकशर्म्मणः प्रेतस्य प्रेतत्वविमुक्तये वृषोयं मयोत्सृष्टः इति संकल्प्य जलं भूमौ निक्षिपेत् इत्यंजलित्रयं द
त्वा सव्येनाचम्य वत्सतरीसहितं वृषं त्यजेत् ईशान्यां दिशि वृषभं तिनयेत् अद्येति थौ वृषोत्सर्ग कर्म्मप्रतिष्ठासंसिध्यर्थं ब्र
ह्मणो होत्रे च दक्षिणां दातुमहमुत्सृजामि ततो लोहकारस्य वेतनं दत्वा कपिलां दद्यात् नमो गोभ्यः श्रीमतीभ्यः सौरभेयीभ्य
एव च नमो ब्रह्मसुताभ्यश्च पवित्राभ्यो नमो नमः अर्चिता मि वशिष्ठेन विश्वामित्रेण पूजिता सुरभी हर मे पापं यन्मया दुः
ष्कृतं कृतं अनेन मंत्रेण कपिलां संपूज्य अद्येहेत्यादि अमुकगोत्रस्यामुकप्रेतत्वविमुक्तिपूर्वकाक्षयस्वर्गप्राप्तिकामः इमां
कपिलगवीं सवत्सां स्वर्णशृंगीं रौप्यखुरीं कांस्योपदोहां मुक्तालांगूलं कर्षितां ताम्रपृष्ठां वस्त्रेण चामरयुतां ब्राह्मणाय दा
तुमहं समुत्सृज्ये कृतैतत्कपिलादानप्रतिष्ठासंसिध्यर्थं सुवर्णं दक्षिणां दद्यात् ततः सचेलः स्नापयन्॥ इति वृषोत्सर्गः॥ अ

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

प्रे·मं वींकायिंडीकरणंपस्यसंवत्सराद्भवेत् तस्याप्यन्नंसोदकुंभंदद्यात्संवत्सरं द्विजे अथोदकुंभदानम् अपसव्येनदक्षिणाभि
११ मुखः पातितवामजानुरद्येहामुकगोत्रामुकप्रेतायान्नोदकुंभोमयादीयतेतवोपतिष्ठतां ततः सव्येनाचमेत् अथैकाद।
शाहश्राद्धेतिकर्तव्यता अपसव्येनदक्षिणामुखः पातितवामजानुस्ताम्बूलमादाय उत्तराभिमुखद्विजदक्षिणजानुस्पृशे
त् अद्येहामुकगोत्रामुकप्रेतप्रेतत्वविमुक्तिकामः षोडशश्राद्धान्तर्गतैकादशाहैकोदिष्टश्राद्धार्थे अनेनतांबूलेनप्रेतब्राह्म
णत्वेनभवान्मयानिमंत्रितः निमंत्रितोस्मीतिप्रतिवचनं गतोसिदिव्यलोकंत्वंकृतान्तविहितात्पथः वायुभूतेनमार्गेण
विमेत्वाहंनियोजये अक्रोधनैरितिश्लोकद्वयंश्रावयित्वा प्रातःकालेतत्रनदींकर्त्तासुस्नातःशुष्कवस्त्रयुगलंपरिधाय
स्वाचान्तःस्वागतमित्यनुपृच्छेत् तच्चरणौप्रक्षाल्यतैलेनतिलतैलेनपात्रेपूरयित्वापवित्रंनिधायमोटितकुशमादाय पाद
प्रक्षालनादिकंदत्वाअमुकगोत्रामुकप्रेतएषपादार्घोमयादीयतेतवोपतिष्ठताम् इतिपादयोरुपरितदर्घजलंप्रक्षिपेत्
ततोब्राह्मणमाचाम्यस्वयमाचमेत् ततः आगतंवः सुस्वागतमितिपृष्ट्वा इदमासनमास्यतांआस्येइतिप्रतिवचनंस्व राम·
यमासनेउपविश्यद्विजासनसमीपेश्राद्धसमाप्तिपर्यन्तंस्थापितंदीपंस्थापयेत् प्राणायामंविष्णुस्मरणंचविधाय प्रति ११
ज्ञांकुर्यात् सव्येनकुशयवजलान्यादाय अद्येहामुकगोत्रस्यामुकप्रेतस्यप्रेतत्वविमुक्तिपूर्वकाक्षयस्वर्गप्राप्तिकामःषो

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

डशश्राद्धान्तर्गतैकादशाहैकोद्दिष्टश्राद्धमेभिर्द्रव्यैमहं करिष्ये ततः कर्मपात्रमहं करिष्ये ॐ कुरुष्वेत्यनुज्ञातः कर्म्मपात्रं ज
लेनापूर्य्यतिलयवजलगंधपुष्पकुशानित तन्मंत्रैर्निक्षिप्य पुंडरीकाक्षं स्मृत्वा अपवित्रः पवित्रो वा सर्वावस्थां गतोपि वा
यः स्मरेत्पुंडरीकाक्षं स बाह्याभ्यन्तरः शुचिः तज्जलेन देयद्रव्यं प्रोक्ष्य ततोपसव्येन दिग्बंधनं कुर्यात् अग्निष्वात्ता इति मं
त्रेणानीवीबंधनं च कुर्यात् ततोऽपसव्येन अद्येहामुकगोत्रामुकप्रेत इदं कौशमासनं मद्दत्तं तवोपतिष्ठतां अत्र आवाहनं।
अथ हस्तार्घपात्रं वार्म्मपात्रं जलेन गंधपुष्पपवित्रान्वितं कृत्वा पवित्रं द्विजकरे दत्वा ॐ पादिव्या आपः पपसा सम्वभूर्यान्त
रिक्षाउतपार्थवीर्याहिरण्यवर्णायज्ञियास्तानाआपः शिवाः सं स्योनासुहवाभवन्तु अमुकगोत्रामुकप्रेतैष हस्तार्घो मयादी
यतेन वोपतिष्ठतां इत्यर्घं दत्वार्घपात्रं द्विजवामभागे निधाय प्रेताय स्थानमसीति तदुपरि कुशत्रयं निदध्यात् ततो गंधपुष्प
धूपा दिभिः संपूज्य अद्येहामुकगोत्रामुकप्रेत अर्च्चनविधावेतानि गंधपुष्पधूपदीपोर्णासूत्रं ताम्बूलयज्ञोपवीताच्छाद
नानि मयादीयते तवोपतिष्ठताम् सव्येनाचम्य ततः छत्रं संपूज्य अद्येहामुकगोत्रस्यामुकप्रेतस्य यममार्गे तयनिवृत्ति
कामः अमुं छत्रमुत्तानांगिरोदैवतममुकगोत्राय ब्राह्मणाय तुभ्यमहं संप्रददे दक्षिणां च देया ततउपानह्यान्नमसुपा राम॰
नहौ संपूज्य अद्येहामुकगोत्रस्यामुकप्रेतस्य खरनरकिरणासंतप्तवालुकाभिकारासिपत्रवनोपकंटकितदुर्गभूमिसंतरा

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

प्रे·मं·
१२

णाकामः इमेउपानहामुकगोत्रायामुकनाम्नेब्राह्म णायदातुमहं समुत्सृज्ये अभ्यापनमइत्यभ्यं संपूज्य अमुकगोत्रस्याम
कप्रेतस्योच्चावचदुर्गभूमिसंतरणकामः अमुमश्वममुकगोत्रायेत्यादि दक्षिणाचदेया अन्यदपिप्रेतभुक्तं वस्त्रालंका
रादिकांस्यपात्रादिकं प्रेतभोक्त्रे समर्पयेत् तथाचबृहस्पतिः शय्यालंकारवस्त्राद्यं विपर्यद्वाहवाप्सुधांगंधमाल्यैः सम
भ्यर्च्यश्राद्धभोक्ते तदर्पयेत् ततः पात्रालीमन्नव्यञ्जनादिपूर्णां कृत्वाव्यस्तपाणिरालभ्य पृथिवीते पात्रं द्यौरपिधानं ब्राह्म
णस्यमुखे अमृते अमृतं जुहोमि इदं विष्णुर्विचक्रमे त्रेधानिदधेपदं समूढमस्यपांसुरे स्वाहा उत्संगुष्ठेनावगाह्याइ
दमन्नपिमाआपइदमाज्यमिदमैस्रवमेतन्सर्वं हविः अपहता असुरारक्षांसि वेदिषदः तिलानविकीर्य मोटितकुशामा
दाय अद्येहामुकगोत्रामुकप्रेत इदमन्नं सोपकरणं मयादीयते तेनवोपतिष्ठतां ततइदमयोशानं मयादीयते तवोपतिष्ठ
तां यथासुखं जुषस्व ततगायत्र्यादिजापः ततो विकरादानम् आचम्य अमुकगोत्रामुकप्रेत इदन्ते मत्स्ययोशानं ततोगाय
त्रीमधुवातादिजपित्वा स्वदितं सुस्वदितमिति ततः पिंडिकालेपनं अपहतेति रेखां कृत्वा रेखासमीपे पेत पाणिमति
मुंचमाना असुराः संतः स्वधया चरन्ति पराउरो निपुरो निये भरन्त्यग्निष्टांल्लोकात्प्रणुदात्यस्मात् इत्युल्मुकं रेखासमी
पेस्थापयेत् उपमूलल्लूनकुशानास्तीर्य अमुकगोत्रामुकप्रेते दं पिंडासनावनेजनजलं मयादीयते तेनवोपतिष्ठतां ततः स

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

वेमन्त्रमेकीकृत्यविल्वोपमंपिंडंनिर्म्माय अद्येहामुकगोत्रामुकप्रेतएषपिंडोमयादीयतेतवोपतिष्ठतां ततःकरप्रोक्षणमा
चमनंकुर्यात् अत्रप्रेतमादयस्वेतिचिंतनंविधाय अमुकगोत्रामुकप्रेतइदंप्रत्यवनेजनजलंमयादीयतेतवोपतिष्ठता
म् नीवींविश्रंसयेत् एतत्तेप्रेतवासइतिपिंडोपरिसूत्रंदद्यात् ततोगंधादिभिःपिंडंसंपूज्य अमुकगोत्रामुकप्रेतइदंपिंडा
र्चनंमयादीयतेतवोपतिष्ठतां ततःसुप्रोक्षितादिवाचनं ततः अमुकगोत्रस्यामुकप्रेतस्यअत्रश्राद्धेयद्दत्तमन्नपानादिकं
तदक्षय्यमुपतिष्ठताम् ततऊर्ज्जदानम् अद्येहामुकगोत्रामुकप्रेतइदमूर्ज्जंमयादीयतेतवोपतिष्ठताम् ततःपिण्डंसं
पन्नःपिण्डमुत्थापयामिइतिपृष्ट्वापिण्डमुत्थाप्य वेदिकायांशंखचक्रंसमुल्लिख्यसव्येन वसनादिषट्कंनमस्करोति
अर्घपात्रमुत्थाप्यदक्षिणांदद्यात् अद्येहामुकगोत्रस्यामुकप्रेतस्यकृतैतदेकादशाहश्राद्धप्रतिष्ठासिद्ध्यर्थंरजतंदक्षिणा
ममुकगोत्रायामुकशर्म्मणेब्राह्मणायतुभ्यमहंसंप्रददे अत्रश्राद्धेयत्कृतंतदस्तुकृतमस्तुपन्नकृतंतदङ्गाविष्णुप्रसादाद्ब्राह्म
णवचनात्सर्वंपरिपूर्णमस्तुस्वस्तीतिब्राह्मणांविसृजेत् ततःआचमनम् इत्येकादशाहश्राद्धम् अथमध्यमषोडशी प्रथमंविष्ण
वेदद्याद्द्वितीयंश्रीशिवायच।। याम्यायपरिवारायतृतीयंपिंडमुत्सृजेत्।। चतुर्थंसोमराजायहव्यवाहायपंचमम्।। कव्यवाह
पषष्ठंचदद्यात्कालायसप्तमम्।। रुद्रायचाष्टमंदद्यान्नवमंपुरुषायच।। प्रेतायदशमंचैवैकादशंविष्णवेनमः द्वादशंब्रह्मणे

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

प्रे॰म॰ स्या द्विसप्तमे च त्रयोदशं मम् ।। चतुर्दशं शिवाये व यमाय दशयं च कम् दद्यात्पुरुषायैव पिंडं षोडशकं खग । अथ सपिण्डीकरणम्
१२ एवं प्रथममासिक त्रिपक्षिक द्विमासिक त्रिमासिक चतुर्म्मासिक पंचमासिक ऊनषाण्मासिक षाण्मासिक सप्तमासिकाष्टमा
सिक नवमासिक दशमासिक एकादशमासिक ऊनाब्दिक आब्दिक अधिमासिक इत्येतानि द्वादशाहपूर्वकमद्दिकपदपेतानि
षोडशश्राद्धानि पूर्वोक्तविधिना कुर्यादेकोद्दिष्टवत् अमुकगोत्रस्यामुकप्रेतस्य प्रेतत्वविमुक्तिपूर्वकाक्षयस्वर्गप्राप्तिकामः अमुकमा
सिकश्राद्धमेभिर्द्रव्यैरहं करिष्ये सर्वमासिकेष्वेतदेव वाक्यम् अथ सपिण्डीकरणश्राद्धेतिकर्त्तव्यता होमेनर्प्यनकाले च विवाहे
पक्षकर्म्मणि गर्भहीनं कुशं कृत्वा पुत्रदाराधनक्षयः श्राद्धं कृत्वा तु यो भुंक्ते रवावस्तंगते द्विजः पातुधानैस्तु तन्मुक्तं न तत्पथाकृतं
भवेत् नाशिषः प्रतिगृह्णीयान्नाम्नं विकरणांस्तथा विकरणेन विना कुर्यात् प्रेतश्राद्धानि षोडश विकरणेन विनान्यत्र तत्त्व्यर्थमनुर
ब्रवीत् प्रेतश्राद्धानि पितृशब्दस्वधानमस्काराशीःप्रार्थनाभिरम्यतां विकरप्रणावरहितानि भवन्ति स्वधास्थाने तवोपतिष्ठतामिति वक्त
व्यं यदुक्तं पात्रालंबोवगाहश्च उल्लुकोल्लेखनादितः प्रथमयोशाने शेषमंत्रतथैव च प्रदक्षिणाविसर्गश्च सीमांतगमनं तथा अष्टादश
पदार्थानि प्रेतश्राद्धे विवर्जयेत् अथ सव्येनताम्बूलमादाय अद्येहामुकगोत्रस्यामुकप्रेतस्य कर्त्तव्यसपिंडिकरणश्राद्धार्थे पितामहा १२
दित्रपसम्बंधिकालकामविश्वेदेवकृत्ये कुशवटोभवान्मया निमंत्रितः इति वैश्वदेविकब्राह्मणानिमंत्र्य अक्रोधनैरिति श्लोकद्वयं पठेत्

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

व्येन दक्षिणामुखन्तान्मूलमादाय अद्येहामुकगोत्रस्यामुकप्रेतस्य षोडशश्राद्धान्ते गतसपिण्डीकरणश्राद्धे अनेन ताम्बू
लेन प्रेतब्राह्मणत्वेन भवान्मया निमन्त्रितः निमन्त्रितोस्मीति प्रतिवचनम् इति प्रेतब्राह्मणं निमन्त्र्य अक्रोधनैरित्यादि श्लोक
द्वयं श्रावयेत् पुनस्ताम्बूलमादाय अमुकगोत्राणां पुष्पत्पितामहप्रपितामहवृद्धप्रपितामहानां अमुकामुकशर्मणां अद्य
कर्त्तव्यप्रेतसपिण्डीकरणश्राद्धे अनेन ताम्बूलेन पितामहादिब्राह्मणत्वेन भवान्मया निमन्त्रितः इति पितामहादि ब्राह्मणं
निमंत्र्य अक्रोधनैरिति श्रावयेत् अथ पादार्घः सव्येन पादार्घपात्रं सम्पाद्य नमोस्त्वनन्तायेति संपूज्य अद्येह प्रेतपितामही
दिव्रमश्राद्धसंबंधिनो विश्वेदेवाः एष पादार्घो वो नमः ततोपसव्येन अमुकगोत्रामुकप्रेत एषते पादार्घो मया दीयते तवो
पतिष्ठतां ततः सव्येनाचम्य पुनरपसव्येन अमुकगोत्राः अमुकपितामहप्रपितामहवृद्धप्रपितामहाः एष पादार्घस्त्रेधा विभ
ज्य युष्मभ्यं स्वधा ततः सव्येनाचम्य आगतं वः सुस्वागतं इदमासनमास्यतां ततोपसव्येन आगतन्ते सुस्वागतमिदमासन
मास्यतामिति प्रेतब्राह्मणे आसनं दत्वा पुनः सव्येनाचम्य पुनरपसव्येन आगता यूयं सुस्वागतावयमिदमासनमास्यतामि
ति पितामहादिब्राह्मणे ततः सव्येन कुशयवजलान्यादाय अद्येहेत्यादि अमुकगोत्रस्यामुकप्रेतस्य प्रेतत्वविमुक्तिपूर्वका
क्षयस्वर्गप्राप्तिकामः कालकामविश्वेदेवपूर्वकसपिण्डीकरणश्राद्धमेभिर्ब्राह्मणैरहं करिष्ये अपसव्येन मोटितकुश

त्यागः ततोऽपसव्येनप्रेतब्राह्मणंपृष्ट्वाकर्म्मपात्रंपूरयेत् कर्म्मपात्रमहंपूरयिष्येइतिसव्येनवैश्वदेविकंब्राह्मणंपृष्ट्वासव्ये
नकर्म्मपात्रंपूरयेत् कर्म्मपात्रस्यासनंदत्वाशन्नोदेवीतिजलं मपवित्रेस्थोवैःइतिपवित्रमपवोसीतियवः तिलोसीतितिलान्गं
धपुष्पादिकंतूष्णीम् कर्म्मपात्रेसम्पन्नम् ततकर्म्मपात्रजलेनअपवित्रःपवित्रोवेतिश्राद्धद्रव्यसेचनम ततोपसव्येनअ
ग्निष्वात्तादिमंत्रेणादिग्वधनंकुर्यात् ततःसव्येनयवजलकुशमादायअद्येहप्रेतपितामहादित्रयश्राद्धसंबंधिनोविश्वेदेवा
कालकामनामनःइदंकौशासनंवोनमः ततःयवानादायविश्वान्देवान् अहमावाहयिष्येइतिपृष्ट्वाआवाहयेत्यनुज्ञातः
विश्वेदेवासआगतशृणुतामइतिमंत्रेणावाहनंविधायहस्तार्घंदद्यात् अर्घपात्रस्थंपवित्रंविप्रकरेदत्वायादिव्येतिपठित्वाक्षतकु
शमादायअद्येहामुकप्रेतसपिंडननिमित्तेपितामहादित्रयश्राद्धसंबंधिनोविश्वेदेवाःकालकामनामानःएषहस्तार्घोवोनमः
नमोस्त्वनंतायेतिगंधादिभिःसंपूज्यअमुकप्रेतपितामहादित्रयश्राद्धसंबंधिनोविश्वेदेवाएतानिगंधपुष्पधूपदीपता
म्बूलवासांसिवोनमःततोन्नंपरिविष्यपृथिवीतेपात्रमालभ्य अद्येहामुकप्रेतपितामहादित्रयश्राद्धसंबंधिनोविश्वेदे
वाकालकामनामानःइदमन्नंसोपकरणंवोनमःइतिदेवकार्यंनिर्वर्त्यअपसव्येनमोटितकुशमादायअद्येहामुकगो
त्रामुकप्रेतइदंकौशमासनंमयादीयतेतेनवोपतिष्ठताम् ततआचम्यपुनरपसव्येनमोटितकुशमादायअमुकगोत्राः

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

१५ अमुकपितामहप्रपितामहवृद्धप्रपितामहाः इदं कौशमासनं त्रेधा विभज्य पुष्पमभ्यर्च्य नमः ततस्तिलानादाय अमुकगोत्रा
न् अमुकपितामहप्रपितामहवृद्धप्रपितामहान् आवाहयिष्ये आवाहयेत्यनुज्ञातः उशन्तस्त्वेति मन्त्रद्वयं पठित्वा ति
लान्विकीर्य्य कर्म्मपात्रजलेन हस्तार्घं संपाद्य अथवा प्रेतपितामहादिपात्रचतुष्टये पि शन्नो देवीत्यादि समस्तमन्त्रैर्ह
स्तार्घपात्राणि संपाद्य प्रथमं प्रेतपात्रमादाय वामहस्ते कृत्वा तत्सींपवित्रादिकं प्रेतब्राह्मणाकरे दत्वा या दिव्येति पठित्वा अ
मुकगोत्रामुकप्रेत एष हस्तार्घो मया दीयते तवोपतिष्ठताम् इति चतुर्थ्यान्तं जलं दत्वा प्रेतार्घपात्रस्यावशिष्टजलभागत्रयं कृ
त्वा पृथक् पितामहादिपात्रत्रये एभिर्म्मन्त्रैर्मेलयेत् येसमानाः समनसः पितरो यमराज्ये तेषां लोकः स्वधा नमो यज्ञो देवेषु
कल्पताम् येसमानाः समनसो जीवा जीवेषु मामकाः तेषां श्रीर्मयि कल्पतामस्मिंल्लोके शतं समाः ततः पात्रमालभ्य
जपति संसृजतु त्वा पृथिवी वायुरग्निः प्रजापतिः संसृजन्तु पूर्वेभिस्त्रिभिः पितृभिः सह समानी व आकूतिः समाना हृदयानि वः समा
नमस्तु वो मनो यथा वः सुसहासति संगच्छध्वं संवदध्वं सं वो मनांसि जानताम् देवा भागं यथा पूर्वे संजानाना उपासते ए
वो नुगतः प्रेतः पितरस्तं ददामि वः शिवमस्त्विति लोकानां संजानाना उपासते एष वो नुगतः प्रेतः पितरस्तं ददामि वः शिव
मस्त्विति शेषाणां जायतां चिरजीविनः इति प्रेतार्घपात्रस्थं जलं पितामहादिपात्रत्रये प्रत्येकं मेलयित्वा पितामहार्घपात्रं
मादाय पवित्रच्छिन्नकरे दत्वा या दिव्या इति पठित्वा मोटिकं कुशमादाय अद्येहामुकगोत्रास्मत्पितामह एष हस्तार्घस्तुभ्यं स्वधा एवं प्रपिता

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

प्रे॰ मं॰ महवृद्धप्रपितामहयोरपिहस्तार्घंदद्यात् प्रेतहस्तार्घपात्रंप्रेतवामभागेन्युब्जीकृत्यप्रेतायंस्थानमसीतितदुपरिकुशानिक्षिप्य
१५ ततआचम्यअपसव्येनप्रथमेपात्रेसंस्रवान्समवनीयपितृभ्यःस्थानमसीतिपितामहद्विजवामभागेन्युब्जीकृत्यातदु।
परिकुशाम्प्रयन्निदध्यात्पितृषदनमसीतिततोऽर्घदानम् गंधपुष्पादिभिःप्रेतब्राह्मणंसंपूज्यमोटितकुशमादाय।
अमुकगोत्रामुकप्रेतअमुकशर्म्मन्निदमर्घंतेमयादीयतेतवोपतिष्ठताम् ततोगंधादिभिःपितामहादिब्राह्मणांसंपूज्यमो
टितकुशमादाय अमुकगोत्राःअस्मत्पितामहप्रपितामहवृद्धप्रपितामहाःअमुकामुकशर्माणःइदमर्घंमत्रेधाविभज्यपृथ्व
भ्यःस्वधाततोमंडलंविधायतदुपरिपात्रावलिंदत्वान्नंपरिविष्यपृथिवीतेपात्रमितिपठित्वाङ्गुष्ठावगाहनंकृत्वाअद्येहामु
कगोत्राकुप्रेतइदमन्नंसोपकरणंमयादीयतेतवोपतिष्ठताम् ततः पितामहादिपात्रेअन्नपरिविष्यपृथिवीतेतिपठि
त्वांगुष्ठावगाहनंकृत्वापार्वणवत्पितामहादिभ्योविश्वेदे वपूर्वकमंचसंकल्पविश्वेदेवासकल्पविश्वेदेवततः सव्ये
नपितामहादिभयश्राद्धसंबधिनोविश्वेदेवाः इदमेयोशानंवोननमः अमुकगोत्रामुकप्रेतइदमयोशानंमयादीयतेतवो
पतिष्ठताम् ततइदमयोशानंपितृभ्यःस्वधाइत्ययोशानंदत्वाएरुषसूक्तंजप्त्वाप्रेतद्विजसमीपेअग्निदग्धेत्यन्नंविकीर्यत एम॰
तः सव्येनाचम्यापुनर्गायत्रीमधुवातादिजप्त्वातृप्तान्ज्ञात्वानृप्तास्थेतिपितामहादिब्राह्मणान्पृष्ट्वाशेषमन्नंविकार्न १५
व्यमिष्टैः सहभुज्यताम् इतिशेषमन्नमनुज्ञाप्यपिंडस्थाने ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

लेपयेत् तदुपरिरेखामयतेतिमन्त्रेणाकृत्वाकुशानास्तीर्य्य अमुकगोत्रामुकप्रेतइदंपिण्डासनावनेजनजलंमया।
दीयतेतवोपतिष्ठताम् ततः पितामहादिपिण्डस्थानेवनेजनंदद्यात् ततः अमुकगोत्रामुकप्रेतएषपिण्डोमयादीय।
तेतवोपतिष्ठताम् ततआचम्यअमुकगोत्रामुकपितामहएषपिण्डः अक्षय्यतृप्तिहेतोस्तुभ्यंस्वधा एवंप्रपितामहवृ
द्धप्रपितामहयोः ततः आचम्यप्रेतचिन्तनं विधायतूष्णीमपत्राणिप्रेतपिण्डोपरिक्षिपेत् ततः आचम्यअत्रपितरोमा
दयध्वंयथाभागमावृषायध्वमित्युदङ्मुखः पितॄन्चिंतयेत् पुनर्दक्षिणामुखेनामामदन्तपितरोयथाभागमवृषायिष
तेतिमयादीयतेतवोपतिष्ठताम् ततआचम्यअमुकगोत्रामुकपितामहइदंपिण्डमत्रावनेजलंतुभ्यंस्वधा एवंप्रपि।
तामहवृद्धप्रपितामहयोः ततोनीवीविस्रंसनम् ततोनमस्तेप्रेतरसायेतिप्रेतपिंडार्च्चनंविधायसूत्रंदत्वाअमुकगो
त्रामुकप्रेतइदंपिंडार्च्चनंमयादीयतेतवोपतिष्ठताम् पुनराचम्यनमोवःपितरोरसायेतिपठित्वापिंडोपरिसूत्रंदत्वा अ
मुकगोत्राः अमुकपितामहप्रपितामहवृद्धप्रपितामहाः इदंपिण्डार्च्चनंत्रेधाविभज्ययुष्मभ्यंस्वधा ततोहिरण्यरजत
कुशान्यतरैः प्रेतपिण्डंत्रिधाकृत्वायेसमानाइतिद्वाभ्यांमन्त्राभ्यांपितामहादिपिंडेमेलयेत् ततोगंधादिभिःपिंडमभ्यर्च्य
येत् ततः सव्येनसुप्रोक्षितादिकंपठित्वावैश्वदेविकेपुनरपसव्येनपितामहादिब्राह्मणानांसुप्रोक्षितमस्त्वापाद्येणावनत् न

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

नोमूर्द्धाभिषेकः अस्मत्काले दीर्घमायुरस्तु शांतिरस्त्विति कुशेन जलसहितेन मूर्द्धानमभिषिञ्चेत् ततोऽमुकगोत्र

स्यामुकप्रेतस्यात्र श्राद्धे दत्तमन्नमुदकमक्षय्यमुपतिष्ठताम् ततोऽमुकगोत्रस्यामुकपितामहस्यात्र श्राद्धे दत्तमन्नमुदकमक्षय्यमस्तु एवं प्रपितामहवृद्धप्रपितामहयोरपि दद्यात् ततः सव्येनाघोराः पितरः संतु गोत्रन्नो वर्द्धतामित्याशिषः प्रतिगृह्य ततः स्वधां वाचयिष्ये अमुकगोत्रायामुकप्रेताय स्वधोच्यतामस्तु स्वधा अमुकगोत्रायामुकपितामहाय स्वधोच्यतामस्तु स्वधा एवं प्रपितामहावृद्धप्रपितामहाभ्यां दद्यात् ततः ऊर्जदानं ऊर्जं वहन्तीरमृतं घृतं पयः कीलालं परिस्रुतं स्वधास्थ तर्पयत मे पितॄन् ऊर्जं दत्वा पिंडाः संपन्नाः पिंडमुत्थापयामि पिंडानुत्थाप्य शंखेन शंखचक्रांकितेन तदुपरि गायत्र्यां पितृरूपेणोनिस्थापयेत् पूजनं च विधाय अर्घपात्रमुत्थापनं कृत्वा दक्षिणां दद्यात् अद्येह कृतैतत्सपिंडनश्राद्धांगभूत काम विश्वेदेवश्राद्धप्रतिष्ठासिद्ध्यर्थं हिरण्यं यथानामगोत्राय ब्राह्मणाय दातुमहं समुत्सृज्ये ततोऽपसव्येन अमुकगोत्राणाममुकपितृपितामह प्रपितामहानां कृतैतत्सपिंडीकरणश्राद्धप्रतिष्ठासिध्यर्थं रजतं चन्द्रदैवतं यथानामगोत्राय ब्राह्मणाय दातुमहं समुत्सृज्ये सव्येन विश्वेदेवा वाजेवाजेवत वाजिनो नो धनेषु विप्रा अमृता ऋतज्ञाः अस्य मध्वः पिबत मादयध्वं तृप्ता यात पथिभिर्देवयानैः आ मा वाजस्य प्रसवो जगम्यादेमे द्यावा

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

पृथिवी विश्वरूपे आमागन्तां पितरा मातरा चामा सोमो अमृतत्वेन गम्यात् कर्म्मयात्रोदकेन मदक्षिणीकृत्याच मेत् अत्र
श्राद्धे यत्कृतं तेन तत्सुकृतं मस्तु यन्नकृतं तेन सर्वं ब्राह्मणवचनात्परिपूर्णा मस्तु इति प्रेत मंजरी समाप्त॥ ॐ ॥श्रीगणेशाय
नमः अथ पंचक शांतिः साच एकादशेन्हि एकादशाहकृत्यार्वाक्कर्तव्या अथ प्रयोगः आचमनं प्राणानायम्य॰
देशकालौ स्मृत्वाऽमुकतिथौ अयसव्य अमुकगोत्रस्यामुकप्रेतस्य धनिष्ठादि पंचक मरणसूचित वंशारिष्टनिरासा
र्थे सव्यपद्या शास्त्यानच्छांति महं करिष्ये॰ इति संकल्प्यः आचार्यब्रह्मारित्विजान् वरणरीत्या वृणुयात्॰ ततः पुगीफ
लं हस्ताभ्यां आदाय॰ अस्य यागस्य निष्पत्तिर्भवन्तोभ्यर्थिता मया॰ सुप्रसादं प्रकर्तव्यं शांतिकं विधिपूर्वकम्॰ इति पठि
त्वा॰ पूगीफलं ब्राह्मणानामग्रे निधाय॰ होमस्थंडिले कुशकंडिकाकार्या॰ अथ चरुसहणं॰ वसुभ्यस्त्वा जुष्टं निर्वपा
मि॰ वरुणाय त्वा जुष्टं निर्वपामि॰ अजैकपदे त्वा जुष्टं निर्वपामि॰ अहिर्बुध्न्याय त्वा जुष्टं निर्वपामी॰ पूष्णे त्वा जुष्टं निर्व
मि॰ द्विः तूष्णीं॰ एवं अधिश्रित्य॰ ततः स्थंडिलादेशान्यां दिशि स्थंडिलांतरे व स्त्रमास्तीर्य॰ तदुपरि अक्षतपुंजेषु उदक
संस्थ पंचकलशस्थापनमुक्त विधिना॰ तदग्रेऽक्षतपुंजेषु उदक संस्थ पंचपूगीफलस्थापनं॰ तेषु पूगीफलेषु धनिष्ठ
याावाहनादिकं कुर्यात्॰ पश्चात्संरक्तनकलशोपरी सुवर्णप्रतिमां प्रत्येकं निधाय॰ यथाविधिनावाहनादिकं कुर्यात् ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

तद्यथा धनिष्ठांआवाहयामिस्थापयामि॰शतभिषजंआवाहयामिस्थापयामि॰ पूर्वाभाद्रपदंआवाहयामिस्थापयामि॰
उत्तराभाद्रपदंआवाहयामिस्थापयामि॰रेवतीआवाहयामिस्थापयामि॰ ततः कलशस्थदेवानांआवाहनम्॰वसवइहा
गच्छतइहतिष्ठत॰इतिवसूनावाह्य॰ततोद्वितीयकलशे॰वरुणइहागच्छइहतिष्ठ॰तृतीयकलशेअजैकपात इहा
गच्छइहतिष्ठ॰चतुर्थकलशेअहिर्बुध्न्यइहागच्छइहतिष्ठ॰पंचमकलशेपूषन्॰इहागच्छइहतिष्ठ॰इत्यावाह्यपंचो
पचारैःपूजयेत्॰ अस्मिन्स्थण्डिलेआवाहितदेवताभ्योनमः इत्युच्चार्यपूजयेत् अग्नेर्वोन्तजयम॰ १०८ त्र्यम्बकेतिमंत्रे
णा अथप्रधान्यहोमश्चरुंग्रहीतेन॰वसुभ्यःस्वाहा॰इदंवसुभ्योनमम॰ वरुणायस्वाहा॰इदंवरुणायनमम॰अजैकपा
देस्वाहा॰इदंअजैकपदेनमम॰ अहिर्बुध्न्यायस्वाहा॰ इदं अहिर्बुध्न्यायनमम॰ पूष्णेस्वाहा॰इदंपूष्णेनमम॰ ततः आवाहि
तदेवानांनाममंत्रैः ऽऽएकैकस्याष्टौष्टावाज्याहुतयोहोतव्याः ततोदधिमध्वाज्यप्लुतिप्रासमित्॰ एकैकस्याष्टाविंशति
अष्टौवायथाशक्त्याहोतव्याः ततः शांत्यर्थंयमादिनाममंत्रैः आज्याहुतयोहोमः यमायस्वाहा॰इदंयमायनमम॰धर्मरा
जायस्वाहा॰इदंधर्मराजायनमम॰मृत्यवे॰ अंतकालाय॰वैवस्वताय॰कालाय॰सर्वभूतक्षयाय॰औदुंबराय॰दा
घ्नाय॰नीलाय॰परमेष्ठिने॰वृकोदराय॰चित्राय॰चित्रगुप्ताय॰शेषंहोमंप्रकृतिवत् होमांते आवाहितदेवतानांपूजे

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

नेप्रार्थनाच॰ अथब्राह्मणभोजनसंकल्पः अद्येत्यादितिथौपंचकमरणशांतिसांगतासिध्यर्थेयथासं पन्नेनान्नेनत्
प्तिपर्यंतेनसदक्षिणेनयथासंख्याकान्ब्राह्मणानहंभोजयिष्ये॰ ततःकांसपात्रस्थसर्षपतैलेमुखंवीक्ष्यसहिरण्यंब्रा
ह्मणायदद्यात्॰ तत्रसंकल्पः इदंसौर्यकांशपात्रंसतैलंसहिरण्यंपंचकमरणजन्यदोषपरिहारार्थंसव्यंअमुकगोत्रायअ
मुकशर्मणेब्राह्मणायतुभ्यमहंसंप्रददे॰ माषमुद्गयवव्रीहीप्रियंगवादिधान्यानिप्रजापतिदेवतानिब्रह्मविष्णुमहेशे
श्वरूणाप्रीतयेनानानामगोत्रेभ्योब्राह्मणेभ्यस्तुभ्यमहंसंप्रददे॰ ततस्तिलदानं॰ गोदानं॰ सुवर्णदानं॰ ततःकलशदा
नं॰ अद्येत्यादिअपसव्यंअमुकगोत्रस्यप्रेतस्यधनिष्ठादिपंचकमरणजनितदोषपरिहारार्थंसव्येइमानिकलशानिसो
पस्काराणिसदक्षिणानिनानानामगोत्रेभ्योब्राह्मणेभ्यस्तुभ्यमहंसंप्रददे॰ अनेनकलशदानेनवरुणादयःप्रीयन्तां॰ दे
यशींचदद्यात्॰ अद्येत्यादितिथौअपसव्यं॰गोत्रस्यप्रेतस्यपंचकमरणजन्यदोषपरिहारार्थंकृतस्यशांतिकर्मणोवि
धेर्यन्न्यूनमतिरिक्तंतत्सर्वंश्रीविष्णोःप्रसादात्उपविष्टब्राह्मणानांचवचनाच्चसर्वंपरिपूर्णमस्तु॰ अनेनकर्मणाकृतेन
गोत्रस्यप्रेतस्य पंचकमरणसूचितवंशारिष्टनिवृत्तिः उक्तं॰ गरुड॰ सपिंडनदिनेकुर्यात्तस्यशांतिविधिंसुतः॥ एकादशाहा
दिककर्मकरणयोग्यताप्राप्तिः॰ इतिपंचकशांतिः॰ ततोविसर्जनम्॰ ॥ ꣸ ॥ श्रीगणेशायनमः अथपात्रवैकोद्दि

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

प्रे॰ मं ष्टश्राद्धप्रयोगः तत्र पूर्वदिने कृतनियमः श्राद्धभूमिसंस्कारं कृत्वा वस्त्रोपुगेन कृतस्नानः पञ्चगव्योपलेपनं ज्वलदङ्गा
१८ रभ्रामणादिना वेष्टयित्वा तिलैर्गौरसर्षपैरवकीर्य्य॰ णगौरमृतिकाच्छादनै ॥ ॰पित्रासनस्थानात् वा
मभागे श्राद्धीयवस्तूनि आसाद्य कृतस्नानादिर्मध्याह्ने शुचिः शुक्लद्विवासाः पादौ प्रक्षाल्याचम्य श्राद्धदेशमागच्छेत्
तत्र स्वयं पाकं कुर्य्यात्॰ सपिण्डस्त्रीद्वारा वा पाचयेत् ततः पाके कृते रक्षादीपं विधाय पुनराचम्य प्राङ्मुख उपविशेत्॰
अन्यकृते पाके सिद्धमिति पृष्ट्वा ॐ अपवित्रः पवित्रो वा सर्व्वावस्थां गतोपि वा॰ यः स्मरेत् पुण्डरीकाक्षं स बाह्याभ्यन्त
रः शुचिः ॐ पुण्डरीकाक्षः पुनात्विति पठित्वा कुशत्रययजलैः श्राद्धवस्तून्यभिषिञ्चेत् ततः संकल्पः कुशत्रयतिला
जलान्यादाय॰ ॐ अद्याऽमुकमासीयाऽमुकतिथौ अमुकगोत्रस्य पितुरमुकशर्म्मणः साम्वत्सरैकैकोद्दिष्टश्राद्धमहं
करिष्ये इति संकल्पं कुर्य्यात् ततो गायत्रीं त्रिर्जपित्वा तथा च ॐ देवताभ्यः पितृभ्यश्च महायोगिभ्य एव च॰ नमः स्वाहायै
स्वधायै नित्यमेव नमो नमः इति त्रिर्जपेत् ततोऽपसव्यं कृत्वा दक्षिणामुखः पातितवामजानुर्मोटकतिलजलान्यादाय॰
आसनं दद्यात्॰ तद्यथा ॐ अद्याऽमुकगोत्र पितरमुकशर्म्मन् साम्वत्सरिकैकोद्दिष्टश्राद्ध इदमासनं ते स्वधेति पूर्वोप
कल्पितं मोटकरूपमासनं तिलजलमोक्षितं दक्षिणाग्रं पितृतीर्थेनोत्सृजेन्नहस्तेन तिलान् गृहीत्वा॰ ॐ अपहता

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

असुरारक्षांसि वेदिषदः इति भोजनपात्रे तिलान्विकीर्य्य॰ ततो जपः ॐ आयन्तु नः पितरः सोम्यासो ऽग्निष्वात्ताः पथि-
भिर्देवयानैः अस्मिन् यज्ञे स्वधया मदन्तो ऽधिब्रुवन्तु ते ऽवन्त्वस्मान्॰ इति जपेत् ततो ऽर्घ्यकरणम् पुटकादौ दक्षिणाग्रं पवित्र-
न्धृत्वा॰ जलङ्गृहीत्वा॰ ॐ शन्नो देवीरभिष्टय आपो भवन्तु पीतये शंयोरभिस्रवन्तु नः इति जलन्तत्र प्रक्षिप्य॰ ॐ
तिलोसि सोमदेवत्यो गोसवो देवनिर्मितः॰ प्रत्नमद्भिः पृक्तः स्वधया पितॄल्लोकान्प्रीणाहि नः स्वाहा इत्यनेन पित्रार्घ-
पात्रे तिलान् प्रक्षिपेत्॰ गन्धपुष्पे तूष्णीं क्षिपेत् ततो ऽर्घपात्रं वामहस्ते कृत्वा॰ भोजनपात्रे पवित्रन्धृत्वा॰ तदुपरि उदका-
न्तरं दत्वा अर्घं दक्षिणपाणिना गृहीत्वा पठेत् ॐ या दिव्या आपः पयसा सम्बभूवुर्या अन्तरिक्षा उत पार्थिवीर्याः हि-
रण्यवर्णा यज्ञियास्तान आपः शिवाः शं स्योनाः सुहवा भवन्तु इति पठित्वा॰ ॐ अद्य अमुकगोत्र पितरमुकशर्मन्
साम्वत्सरिकैकोद्दिष्टश्राद्धे एष ते हस्तार्घः स्वधा इति पवित्रोपरि जलं यथापतितमुत्सृजेत् ततः पवित्रपुतं तं दर्भं पात्र-
मवशिष्टजलयुतमेव पित्रासनवामभागे ॐ पितृभ्यः स्थानमसि इति पठन्न्युब्जी कुर्यात्॰ दक्षिणादानपर्यन्तन्तो
ध्दरेत् न चालयेत् ततो गन्धपुष्पधूपदीपताम्बूलयज्ञोपवीतवस्त्रादीना पूजनं कुर्यात् पुष्पाञ्जलिं कुर्यात् तद्यथा
मोदकतिलजलपुष्पान्यादाय पठेत् अद्यामुकगोत्र पितरमुकशर्मन् साम्वत्सरिकैकोद्दिष्टश्राद्धे एतानि गन्धपुष्प-

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

धूपदीपताम्बूलयज्ञोपवीतवासांसितेस्वधा॰ इतिगंधादीन्दद्यात् ततोजलेनभोजनपात्रासनयोश्चतुर्दिशंमण्डलं
कृत्वा॰ सव्यञ्जनेसघृततिलमन्नेकिञ्चिदग्रभागमुध्धृत्यमोदकादिना॰ ॐ इदमन्नमेतद्भूस्वामिपितृभ्योनमः इति
भूस्वामिभ्योऽन्नन्दद्यात् ततः सिध्दमुत्तममन्नंरजतादिपात्रस्थङ्कराभ्यामादाय॰ पितॄन्ध्यायन्॰ मन्दम्मन्दंपरिवेषणंकु
र्य्यात् ततः तदेवपुरुषाहारसममन्नेपरिवेष्ययथासम्भवव्यञ्जनञ्चलंघृतञ्चापात्रान्तरस्थन्तत्रोपनीय॰ असिध्दमा
नन्वातत्रोपनीय॰ तदन्नम्मधुनाभिधार्य्य॰ वक्ष्यमाणंपठेत्॰ ॐ मधुवाताऋतायतेमधुक्षरन्तिसिन्धवः माध्वीर्न्नः सन्त्वो
षधीः मधुनक्तमुतोषसोमधुमत्पार्थिवं रजः मधुद्यौरस्तुनः पितामधुमान्नोवनस्पतिर्म्मधुमां अस्तुसूर्य्यः माध्वीर्गावोभ
वन्तुनः ॐ मधुमधुमध्वितिचपठित्वापात्रमालभेत् ॰ ततःसव्येनवामेनहस्तेनपात्रेपश्चिमभागेस्पृशन्तदुपरिगतद
क्षिणहस्तेनअधोमुखेनपूर्वभागपात्रंस्पृशन्॰ वक्ष्यमाणंपठेत्॰ ॐ पृथिवीतेपात्रन्द्यौरपिधानम्ब्राह्मणस्यमुखेअमृते
अमृतञ्जुहोमिस्वाहा॰ ॐ इदम्विष्णुर्विचक्रमेत्रेधानिदधेपदंसमूढमस्यपांसुरेस्वाहा॰ ॐ कृष्णकव्यमिदंरक्षमदी
यम्॰ इतिपठित्वा॰ वामेनपाणिनापात्रंस्पृशन्नेवदक्षिणपाणिमुद्धृत्य॰ ॐ इदमन्नं ॐ इमाआपः ॐ इदमाज्यं ॐ इदंहा १९
विः॰ इतिपठन् अन्तेघृतेजलेऽन्नेचाङ्गुष्ठन्निक्षिप्य॰ वक्ष्यमाणंपठन् ॐ अपहताअसुरारक्षांसिवेदिषदः॰

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

इति अन्नोपरि तिलान् विकीर्य॰ मोदकतिलजलान्यादाय ॐ अद्य अमुकगोत्र पितरमुकशर्मन् सांवत्सरिकैकोद्दिष्टश्रा
द्धे एतत्तेऽन्नं सोपकरणं स्वधा इति उत्सृजेत्॰ ततो वामहस्तमपसृज्य॰ सव्येनाचम्य॰ वक्ष्यमाणं पठेत् ॐ अन्नहीनं
क्रियाहीनं विधिहीनं च यद्भवेत्॰ तत्सर्वमच्छिद्रमस्तु हरेर्नामानुकीर्तनात्॰ इति जपित्वा गायत्रीं त्रिर्जपित्वा॰ तथा
ॐ मधुवाता ऋतायते मधु क्षरन्ति सिन्धवः माध्वीर्नः सन्त्वोषधीः मधु नक्तमुतोषसो मधुमत्पार्थिवं रजः मधु द्यौरस्तु नः
पिता मधुमान्नो वनस्पतिर्मधुमाँ अस्तु सूर्यः माध्वीर्गावो भवन्तु नः ॐ मधु मधु मधु॰ इति च जपेत्॰ तथा॰ ॐ कृणुष्व पाजः
प्रसितिं न पृथ्वीं याहि राजेवामवाँ इभेन तृष्वीमनु प्रसितिं द्रूणानोऽस्तासि विध्य रक्षसस्तपिष्ठैः तव भ्रमास आशुया प
तन्त्यनुस्पृश धृषता शोशुचानः तपूंष्यग्ने जुह्वा पतङ्गानसन्दितो विसृज विष्वगुल्काः प्रति स्पशो विसृज तूर्णितमो भ
वा पायुर्विशो अस्या अदब्धः यो नो दूरे अघशंसो यो अन्त्यग्ने माकिष्टे व्यथिरादधर्षीत् उदग्ने तिष्ठ प्रत्यातनुष्व न्यमित्राँ २
ओषतात्तिग्महेते यो नो अरातिं समिधान चक्रे नीचा तं धक्ष्यतसं न शुष्कं ऊर्ध्वो भव प्रति विध्याध्यस्मदाविष्कृणुष्व दैव्या
न्यग्ने अवस्थिरा तनुहि यातुजूनां जामिमजामिं प्रमृणीहि शत्रून् इति रक्षोघ्नीः सूक्तं पठेत् अन्यानि पुरुषसूक्तादीनि जपेत्॰
अन्यानि पवित्राणि पुराणेतिहासस्तोत्रादीनि जपेत् तथा ॐ नमस्तुभ्यं विरूपाक्ष नमस्तेऽनेकचक्षुषे नमः पिनाकहस्ताय वज्र

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

श्रा॰ध
२०

हस्तापवैनमः ततोऽपसव्येन॰ उच्छिष्टसमीपे दक्षिणाग्रकुशत्रयमास्तीर्य जले मिलित्वा किञ्चिदन्नं सयवतिलञ्जलसिक्तमादा
य॰ ॐ अनग्निदग्धा ये जीवा ये प्यदग्धाः कुले मम भूमौ दत्तेन तृप्यन्तु तृप्ता यान्तु पराङ्गतिम् इति मन्त्रस्य फलमुद्दिश्य कुशोप
रि अन्नं विकिरेत् ततः सव्येनाचम्य हरिं स्मृत्वा गायत्रीं जपित्वा ततोऽपसव्यं कृत्वा हस्तमात्रं चतुरस्रं चतुरङ्गुलोच्छ्रितं तत
दक्षिणाप्लवपिण्डिकायां प्रादेशमात्रेमादाय दर्भपिञ्जल्या दक्षिणाङ्गुष्ठतर्जनीधृतमूलेन वामाङ्गुष्ठतर्ज्जनीधृतोपरि
मागया॰ ॐ अपहता असुरा रक्षांसि वेदिषदः इति पठन् प्रादेशमुल्लिख्य दर्भपिञ्जलीमुत्तरस्यां त्यजेत् ततो वेदिकाप
मङ्गारस्त्रमराम ॐ ये रूपाणि प्रतिमुञ्चमाना असुराः सन्तः स्वधया चरन्ति पराऽपुरो निपुरो ये भरन्त्यग्निष्टांल्लोकात्प्रणुदा
त्यस्मान्॰ इत्यङ्गारस्त्रमपित्वा॰ अङ्गारं दक्षिणस्यां क्षिपेत्॰ ततस्तत्र छिन्नमूलकुशत्रयमास्तीर्य॰ सव्येनाचम्य॰ पठ
ते ॐ देवताभ्यः पितृभ्यश्च महायोगिभ्य एव च नमः स्वाहायै स्वधायै नित्यमेव नमो नमः इति त्रिर्जपेत्॰ ततोऽपसव्यं कृ
त्वा जलतिलगन्धपुष्पाणि पुटके कृत्वा॰ पुटकं वामहस्ते कृत्वा दक्षिणहस्तेन मोटकतिलजलान्यादाय॰ ॐ अद्यामु
कगोत्रपितरमुकशर्मन् साम्वत्सरिकैकोद्दिष्टश्राद्धपिण्डस्थाने अवनेनिक्ष्व ते स्वधा॰ इति छिन्नमूलकुशोपरि अवने
जनं दद्यात्॰ किञ्चिज्जलं पुटके अवशेषयेत्॰ तत्पुटकं प्रत्यवनेजनार्थं वै पुनरभागे स्थापयेत्॰ ततः तिलजलव्यञ्जनह्

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

तमिश्रैरन्नैः पिण्डम्बिल्वोपमन्निर्माय मधुघृताभ्यमभिधार्य्य॰ मोटकतिलजलसहितं मादायापसव्यो यगृहीत दक्षिणाहस्तेन
ॐ अद्यामुकगोत्रपितरमुकशर्मन् साम्वत्सरिकैकोद्दिष्टश्राद्ध एष ते पिण्डः स्वधा॰ इति छिन्नमूलकुशोपरि पिण्डन्दद्यात् ततः
कुशमूले तस्मीं करं मोह्य हस्तौ संप्रक्षाल्य सव्येन द्विराचम्य॰ हरिं स्मृत्वा॰ पुनरपसव्यं कृत्वा दक्षिणाभिमुखः पठेत् ॐ अत्र पितृ
र्मादायस्व यथाभागमावृषायस्व इति पठित्वा॰ उत्तराभिमुखीभूयस्वासन्नियम्य पितरं ध्यायन् पुनर्दक्षिणाभिमुखो भवन् पठे
त् ॐ अमीमदन्त पिता यथाभागमावृषायिष्ट॰ इति पठेत्॰ ततः प्रत्यवनेजनदानम्॰ पूर्वं दत्तावशिष्टजलपूर्णमवनेजनपात्र
मादाय दक्षिणाहस्ते कृत्वा॰ ॐ अद्यामुकगोत्रपितरमुकशर्मन् साम्वत्सरिकैकोद्दिष्टश्राद्धपिण्डे अत्र प्रत्यवनेनिक्ष्व ते स्वधा॰
इति पिण्डोपरि प्रत्यवनेजनन्दद्यात् ततो नीव्वीविश्रंस्य॰ सव्येनाचम्य॰ हरिं स्मृत्वा॰ पुनरपसव्यं कृत्वा सूत्रदानम्॰ वामेन
पाणिना सूत्रमादाय दक्षिणाकरे कृत्वा॰ ॐ नमस्ते पितरसाय नमस्ते पितः शोषिय नमस्ते पितर्जीवाय नमस्ते पितरः स्वधायै
नमस्ते पितर्घोराय नमस्ते पितर्मन्य व्ये नमस्ते पितः पितर नमस्ते गृहान्नः पितर्देहि सतस्ते पितर्देष्म ईति पठित्वा॰ ॐ
एतत्ते पितर्वासः॰ इति पिण्डोपरि सूत्रं वस्त्रं वा दद्यात्॰ सूत्रसंकल्पः॰ ॐ मोटकतिलजलान्यादाय ॐ अद्यामुकगोत्रपितर
मुकशर्मन् साम्वत्सरिकैकोद्दिष्टश्राद्धपिण्डे एतत्ते वासः स्वधा॰ इति सूत्रमुत्सृजेत्॰ ततः पितरमुद्दिश्य पिण्डे तस्मै॰ गन्धपुष्पधू

पदीयताम्पूलानिदद्यात् ततः भोजनपात्रे ॐ शिवा आपः सन्त्विजलम् ॐ सौमनस्यमस्त्विति पुष्पाम् ॐ अक्षतञ्चारिष्टं
चास्तु इति तण्डुलान् भोजनपात्रे क्षिपेत् अत्रैव पितरमुद्दिश्य शय्यासनछत्रचामरोपानहभोजनपानपात्रादीन् गोदानादि
कं च अन्नादिकञ्च दद्यात् ततः अक्षय्योदकदानम् मोटकतिलजलान्यादाय ॐ अद्य अमुकगोत्रस्य पितुरमुकशर्मणः सा
म्वत्सरिकैकोद्दिष्टश्राद्धे दत्तैतदन्नपानादिकमक्षय्यमुपतिष्ठताम् इति अक्षय्योदकन्दद्यात् ततः अघोरकथनम् इति अक्षय्या
त् त्रिरभिमुखः ॐ अघोराः पितास्त्विति पिण्डोपरि पूर्वाग्राञ्जलधारान्दद्यात् त्रिराचम्य पूर्वाभिमुखः कृताञ्जलिः सुमना आ
शीः प्रार्थयेत् तद्यथा ॐ गोत्रन्नो वर्द्धताम् ॐ दातारो नोऽभिवर्द्धन्तां वेदाः संततिरेव च श्रद्धा च नो माव्यगमत् बहुदेयञ्च नो अ
स्तु अन्नञ्च नो बहु भवेत् अतिथींश्च लभेमहि याचितारश्च नः सन्तु मा च याचिष्म कञ्चन एताः सत्या आशिषः सन्तु इत्याशिषः
वारद्वयं प्रार्थयेत् अपसव्यं कृत्वा सपवित्रकुशान् दक्षिणाग्रान् पिण्डोपरि धृत्वा ॐ ऊर्ज्जं वहन्तीरमृतं घृतं पयः कीलालं परि
स्रुतं स्वधा स्थ तर्पयत मे पितॄन् इति मन्त्रेण कुशोपरि दक्षिणाग्रां ऊर्ज्जं जलधारां दद्यात् ततो नम्रो भूप पिण्डमाघ्रायोत्थाप
येत् पिण्डाधारकुशान् उल्मुकञ्च वन्हौ निक्षिप्य हस्ताऽर्घ्यपात्रमुत्तानीकृत्य दक्षिणां दद्यात् तद्यथा मोटकजलतिलान् निरञ्जत
ञ्चादाय ॐ अद्य अमुकगोत्रस्य पितुरमुकशर्मणः कृतैतत्साम्वत्सरिकैकोद्दिष्टश्राद्धप्रतिष्ठार्थमिदं रजतञ्च द्दैवतन्त

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

न्मूल्योपकल्पितद्रव्यंयथानामगोत्रायब्राह्मणायदक्षिणांदातुमहमुत्सृजेत् यदिउपस्थितंरजतन्नभवतितदारक्तिका
परिमितंरजतञ्चन्द्रदैवतमित्येवमादिवाक्यंकर्त्तव्यंइदंपदन्नदातव्यमितिशेषः ततः अभिरम्यताम इतिविसर्जनम् ततः
सव्यंकृत्वा ॐदेवताभ्यःपितृभ्यश्चमहायोगिभ्यएवचनमःस्वाहायैस्वधायैनित्यमेवनमोनमइतित्रिर्जपेन्नम् ततःसव्यंकृ
त्वा पाणिभ्यांदीपन्निर्वाप्ययेतहस्तौपादौप्रक्षाल्यसव्यंकृत्वाऽऽचम्यपठेत् ॐप्रमादात्कुर्वतांकर्मप्रच्यवेताध्वरेषुय
त् स्मरणादेवतद्विष्णोःसंपूर्णंस्यादितिश्रुतिः इतिपठित्वा श्राद्धसंपूर्णताकामोवारम्वारंविष्णुंस्मरेत श्राद्धीयवस्तु
नब्राह्मणायप्रतिपादयेत् अम्भसिवाक्षिपेत् ब्राह्मणान्भोजयित्वा ततःशेषञ्ज्ञातिभिःसहभुञ्जीत एवमेवपितृ
यज्ञादिश्राद्धप्रयोगः इत्येकोद्दिष्टश्राद्धपद्धतिःसमाप्तः ॥ ॥ अथशय्यादानविधिः ॥ विष्णुपुराणोक्तशय्यादा
नेविष्णुसच्चेनसय्यादानादिसर्वविधेयं शुद्धश्राद्धेपूजादि कांचनपुरुषपूजनंततःसंकल्प्य फलवस्त्रसमन्वितंयथा
नामगोत्रायब्राह्मणायकांचनपुरुषंदातुमहमुत्सृजेत् सोपकरणशय्यायैनमः इतित्रिःपूज्य ब्राह्मणायनमः ॐअद्यत
स्मिन् अमुकगोत्रस्यपितुरमुकशर्म्मणःशुद्धश्राद्धेमहीमंडलमहितत्वसमृद्धिविशिष्टराजकुलजन्मबहुगंधर्वोपगी
यमानविमानारोहणदिव्यदेहत्वदृश्यगवरथपानाधिपत्यमहामहींद्रत्वमहेश्वरगमनपूर्वकविविधहर्षभोग्यत्ववर

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

शार्य्यो
२२

शय्यासमस्तावच्छिन्नवस्त्रशिवेनतंतुमसंख्यावर्षसहास्त्रावच्छिन्नस्वर्गलोकमहितत्वमस्नस्मदेहमाभिधनधान्यसमृ
द्धिमत्वविस्नुलोकवासकामइमांवरशय्यानानाविधोपकरणान्वितांविस्नुदैवतांअमुकगोत्रायाऽमुकशर्म्मणेब्राह्म
णायतुभ्यमहंसंप्रददेततोदक्षिणाचस्वस्तीतिॐअद्यकृतैतद्वरशय्यादानसांगतासिद्ध्यर्थमिदंताम्रखंडमर्कदैवतंयथा
नामगोत्रायामुकसर्म्मणेब्राह्मणापदक्षिणांदातुमहमुत्सृजेत स्वस्तीतिप्रतिवचनंब्राह्मणोवदेत् अथदानधर्मेवस्त्रदानंप्र
जादिॐअद्यामुकगोत्रस्यपितुरमुकशर्म्मणःशुद्धश्राद्धेसोमलोकोपभोगचंद्रसमानरूपैतत्तद्वस्त्रतंतुसमसंख्यावर्षावच्छि
न्नसोमलोकवासकामएतानिकर्पासकौशेयवस्त्राणिबृहस्पतिदैवतानियथानामगोत्रायब्राह्मणायतुभ्यमहंसंप्रददेस्वस्तीति
प्रतिवचनंदक्षिणाच अथपात्रदानेॐअद्यामुकगोत्रस्यपितुरमुकशर्म्मणःशुद्धश्राद्धेचंद्रबिंवसमानकरणकवहुगंधर्वाप्सरोग
णगीयमानइंद्रलोकवासकामएतानिरीतिमयानिभाजनानिविश्वकर्म्मविष्णुदैवतानियथानामगोत्रायब्राह्मणायतुभ्यमहंसंप्र
ददेस्वस्तीतिदक्षिणाचअथछत्रदानेफजादिॐतत्सत्अद्यामुकगोत्रस्यपितुरमुकशर्म्मणःशुद्धश्राद्धेसौवर्णराजतछत्राद्यलंकृतानी
यवहुगणस्थवहुकुंजराणकधर्मराजपुरगमनकामइदंछत्रंउत्तानांगिरोदैवतंअमुकगोत्रायामुकशर्मणेब्राह्मणायतुभ्यमहंसंप्रददेस्व
स्तीतिप्रतिवचनंदक्षिणाचअथव्यजनदानेफजादिॐतत्सत्अद्यामुकगोत्रस्यपितुरमुकशर्म्मणःशुद्धश्राद्धेसर्वदुःखाभावकामइदंवेणु

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

ष्णुदेवतंयथानामगोत्रायब्राह्मणायतुभ्यमहंसंप्रददेदक्षिणाचस्वस्तीति अथउपानहौछत्रकार्पासोछिपेत् ओंतत्सत् अद्यामुक
गोत्रस्यपितुरमुकशर्म्मणः शुद्धश्राद्धे सर्वकंटकमर्दनबहुविषसंतरबहुरोग्यकम्बनभूषिताश्वतरोपुत्तरथशुभयानाधिपत्या
प्राप्तिवृषभयुक्तशकटदानजन्यसमफलप्राप्तिकामइमेउपानहौ उत्तानांगीरोदेवतेयथानामगोत्रायब्राह्मणायतुभ्यमहंसंप्रददे
दक्षिणाच स्वस्तीतिप्रतिवचनं अथकाष्ठपादुकादानेपुजादि ओंतत्सत् अद्यामुकगोत्रस्यपितुरमुकशर्म्मणःशुद्धश्राद्धेवरवृ
षभसंयुक्तशकटदानजन्यसमफलप्राप्तिकामनाजवाश्वतरीपुत्तरथप्राप्तिकामइमेवरकाष्ठपादुकेविष्णुदैवतेयथानामगो
त्रायब्राह्मणायतुभ्यमहंसंप्रददेदक्षिणाच स्वस्तीति अथकाष्ठमयसिंहासनदानेपूजादि ओंतत्सत् अद्यामुकगोत्रस्यपितुर
मुकशर्म्मणःशुद्धश्राद्धेसर्वपापविनिर्मुक्तदिव्यविमानारोहणचिरकालस्वर्गलोकवासकामइदंकाष्ठसिंहासनंविष्णुदैव
तंयथानामगोत्रायब्राह्मणायतुभ्यमहंसंप्रददेदक्षिणाचस्वस्तीति अथहेमाभरणदाने पूजादि ओंतत्सत् अद्यामुकगोत्र
स्यपितुरमुकशर्म्मणःशुद्धश्राद्धेसर्वसुखित्वचिरकालस्वर्गलोकावस्थानोत्तर सौभाग्यसंयुक्तनलसुरूपीनसकला
धिकरणसर्वगुणोपेतात्मीयजन्यकामइदंहेमाभरणंविष्णुदैवतंअमुकगोत्रायब्राह्मणायतुभ्यमहंसंप्रददेदक्षिणाच
स्वस्तीतिप्रतिवचने अथसुखासनअश्वगजदर्पणतैलघृतमन्नशर्करालवणकर्पासतिलतंडुलसर्ववस्तूयथानामगोत्रा

यवाह्मणायतुभ्यमहंसंप्रददेदक्षिणाचस्वस्तीति अथद्वादशपददान ॐतत्सत् अद्यामुकगोत्रस्यपितुरमुकशर्म्मणःसांवत्सरि
कैकोद्दिष्टशुद्धश्राद्धेअक्षय्यस्वर्गलोकवासप्राप्तिकामोभूरिभोजनार्थमेतानिद्वादशपदानिगंधपुष्पधूपदीपतांबूलयज्ञोप
वितवस्त्रउर्णासनकमंडलुसपवित्राणिरौप्यमुद्रिकापुस्तकदंडअन्नसहितानियथानामगोत्रेभ्योब्राह्मणेभ्योयथाभागवि
भज्यदातुमहमुत्सृजेत् ततोगोदानं तम्दावेतन्निःक्रयद्रव्यंसुवर्णंदद्यात् ततोमंडलादिश्राद्धकर्म्मकुर्य्यात् इतिशय्यादा
नसमाप्तः॥

अथसूचिपत्रः	एकादशाह ३	सपिंडि ६	अथशय्या
षट्पींडप्रथमदिन १	वृषोत्सर्ग ४	पंचरत्नशांति ७	दानविधि
दशगात्रपींड २	षोडशी ५	मासिकश्राध ८	समाप्तः ९

श्रीकाशीविश्वनाथपुरीमेमहल्लाबुल्लानालासुधानेवाशछापाखानेमेरामकुमारमिश्रकेइहां
प्रेतमञ्जरीछापीगई जिसकोलेनाहोयचाननीचौकमेकन्हइयामिश्रकेदुकानपरमिलैगा ॥